Ազգ
Azg
armenian daily
2 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 2003 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 221(2906)

Վանո Մերաբիշվիլի՝ Վրաստանի նախագահի նոր լիազորը Սամցխե-Ջավախքում

Վրաստանի ժամանակավոր նախագահ Նինո Բուրջանաձեի հրամանագրով Սամցխե-Ջավախք երկրամասում նոր լիազոր է նշանակվել «Ազգային շարժում» կուսակցության գլխավոր քարտուղար Վանո (Իվանե) Մերաբիշվիլին:

35-ամյա Մերաբիշվիլին Վրաստանի արդա՞ գա հավանական նախագահ Միխայիլ Սաակաշվիլու կողմնակիցներից է, ավարտել է Թբիլիսիի տեխնիկական համալսարանը, մասնագիտությամբ ինժեներ-երկրաբաշխ է:

Մերաբիշվիլին փոխարինել է Գելա Կվարցխելայային, որը լիազոր էր նշանակվել օգոստոսին եւ ներկայացնում էր նախկին նախագահ Էդ. Շեւարդնաձեի թիմը: Կվարցխելայան լուրջ դերակատարություն է ունեցել նոյեմբերի 2-ին կայացած եւ անվավեր ճանաչված խորհրդարանական ընտրությունները կառավարամետ դաշինքի օգտին կեղծելու մեջ:

Երեկ Բուրջանաձեի հրամանագրով Վրաստանի արտգործնախարար է նշանակվել Շեւարդնաձեի կառավարությունում անվտանգության խորհրդի քարտուղար, Վաշինգտոնում Վրաստանի նախկին դեսպան Թեդո Ջափարիձեն:

Ծեծկռտուք Ազգային ժողովի մուտքի մոտ

Բողոքում են զոհված ազատամարտիկների հարազատները

ԱԺ հերթական առօրյան երեկ նշանավորվեց արտակարգ իրողությամբ: Լրագրողները մոտ 1 ժամ ուշացումով մտան նիստերի դահլիճ, որովհետեւ ԱԺ մուտքը շրջափակել էր մարդկանց խուռն բազմությունը: Նրանք ղարաբաղյան պատերազմում զոհված ազատամարտիկների հարազատներն էին, նաեւ խաղաղ պայմաններում բանակում զոհված զինվորների մայրերը: Արդեն 4 եռօրյա այսպես հավաքվում են մուտքի մոտ՝ հուսալով հանդիպել ԱԺ նախագահ Արթուր Բաղդասարյանին: Նրանք պահանջում են բարձրացնել թոշակները, մարդավայել ապրելու հնարավորություններ ընձեռել իրենց: Նրանք համոզված են, որ իրենց զոհված ամուսիններն ու զավակներն են այս երկիրը դարձրել անկախ զարգացման ճանապարհին, եւ պետությունն իրենցն է, ոչ թե պաշտոնյաներինը: Հետաքրքրական է, որ մի կին անզուսպ զայրույթի պահին հայհոյում էր նաեւ «լրտեսներին», գոռալով, թե. «ամեն դեպուտատ ինքն էլ մի լրտես է»: Երեկ, հավանաբար, մարդկանց համբերությունը սպառվել էր: Լարվածությունը մի պահ շիկացավ այնքան, որ կանանցից մեկը նույնիսկ հարվածեց ոստիկանին: Հասարակական կարգի պահապանները պարտաճանաչորեն հրելով ու հրմշտելով նրանց, հեռ էին պահում մուտքի դռներից: Իսկ ժողովրդի ընտրյալներն այդպես էլ չէին երեւում:

Կեսօրից հետո, ընդմիջման ժամին, վերջապես ցուցարարների 6 հոգանոց խմբին ընդունեց ԱԺ փոխնախագահ Վահան Հովհաննիսյանը: Հայտնի չէ, թե ինչպիսի խոսք ու զրույց կայացավ նրանց միջեւ, բայց հանդիպումից հետո ցուցարարները խաղաղված հեռացան:

Կ. Դ.

ԱՅՕ

Նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի աշխատանքային այցը Բելգիայի Թագավորություն

Նախորդ օրը Սանկտ Պետերբուրգում Ռուսաստանի նախագահ Վլադիմիր Պուտինի հետ ունեցած խորհրդակցական հանդիպումից հետո, այսօր, դեկտեմբերի 2-ին, նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանն աշխատանքային այցով կմեկնի Բելգիայի Թագավորություն: Հանրապետության նախագահի գլխավորած պատվիրակության կազմում են ԱԺ փոխնախագահ Տիգրան Թորոսյանը, արտաքին գործերի նախարար Վարդան Օսկանյանը, պաշտպանության նախարար Սերժ Սարգսյանը, առեւտրի եւ տնտեսական զարգացման նախարար Կարեն Ճշմարիտյանը, Բելգիայի Թագավորությունում ՀՀ դեսպան Վիգեն Չիտեչյանը, պաշտոնատար այլ անձինք, լրագրողներ:

Դեկտեմբերի 3-ին Բելգիայի դաշնային խորհրդարանում Հայաստանի նախագահը կհանդիպի Բելգիայի խորհրդարանի Ներկայացուցիչների պալատի նախագահ Հերման դե Քրոյի հետ:

Նույն օրը ՆԱՏՕ-ի շտաբ-կայանում տեղի կունենա Հայաստանի նախագահի եւ ՆԱՏՕ-ի գլխավոր քարտուղար Ջորջ Ռոբերտսոնի հանդիպումը:

Նախատեսվում են Ռոբերտ Քոչարյանի հանդիպումները ԵՀ գիտական հետազոտությունների հանձնակատար Բյուսկանեի, ԵՀ առեւտրի հանձնակատար Պասկալ Լամիի եւ ԵՀ ընդլայնման հանձնակատար Գյունտեր Ֆերհոյգենի հետ:

Դեկտեմբերի 4-ին Ռոբերտ Քոչարյանը հանդիպումներ կունենա եվրոպական խորհրդարանի նախագահ Փեթ Քոքսի եւ եվրահանձնաժողովի նախագահ Ռոմանո Պրոդիի հետ:

Նույն օրը նախագահ Քոչարյանը եվրամիության խորհրդի գլխավոր քարտուղարությունում կհանդիպի ԵՄ գլխավոր քարտուղար Խավիեր Սոլանայի հետ:

Թագավորական պալատում Ռոբերտ Քոչարյանը կհանդիպի Բելգիայի թագավոր Ալբերտ 2-րդի հետ:

Նախատեսվում են նաեւ Հայաստանի նախագահի հանդիպումները էներգետիկ խարտիայի գլխավոր քարտուղար տիկին Ռիա Կամպերի եւ Հարավային Կովկասի հարցերով ԵՄ հատուկ ներկայացուցիչ Հեյկի Թալվիտիի հետ:

Ռոբերտ Քոչարյանը կհանդիպի նաեւ Բելգիայի հայ համայնքի ներկայացուցիչների հետ: Եվրոպական խորհրդարանում կբացվի Հայաստանի գեղագիտական կենտրոնի ցուցահանդեսը, ուր կայցելի Ռոբերտ Քոչարյանը: Նախագահը կմասնակցի նաեւ մշակութային մի շարք միջոցառումների:

Դեկտեմբերի 5-ին նախագահի գլխավորած պատվիրակությունը կվերադառնա Երեւան:

«Սբ Մեսրոպ Մաշտոց» շքանշան Յուրի Լուժկովին

ՍԱՆԿՏ ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 1 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը որոշում է ընդունել պարգեւատրել Ռուսաստանի մի խումբ գործիչների 1988 թվականի Սպիտակի երկրաշարժից հետո ցուցաբերած աջակցության համար: Ինչպես հայտնել է Կրեմլի վարչակազմի ղեկավարի տեղակալ Սերգեյ Պրիխոդկոն, այդ մասին խոսվել է Հայաստանի եւ Ռուսաստանի նախագահների միջեւ կիրակի օրը Սանկտ Պետերբուրգում կայացած հանդիպման ժամանակ:

Պրիխոդկոն նշել է, որ մոտ օրերս նշվելու է Սպիտակի ողբերգական իրադարձությունների 15-րդ տարելիցը: Այդ առնչությամբ Հայաստանի պաշտպանության նախարար Սերժ Սարգսյանը, որն այսօր ժամանում է Մոսկվա, նույնպես կմասնակցի պարգեւատրման արարողությանը: Նա պարգեւներ կհանձնի, մասնավորապես, Մոսկվայի քաղաքագլուխ Յուրի Լուժկովին եւ մայրաքաղաքի շինարարական համալիրի ղեկավար Վլադիմիր Ռոսինին:

ՀՀ նախագահի նոյեմբերի 26-ի հրամանագրով Յուրի Լուժկովը պարգեւատրվել է «Սբ Մեսրոպ Մաշտոց» շքանշանով, իսկ Վլադիմիր Ռոսինը՝ «Անանիա Շիրակացի» մեդալով:

Ամենայն Հայոց կաթողիկոսն ավարտել է հովվապետական այցը Ստավրոպոլ

ՍՏԱՎՐՈՊՈԼ, 1 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ամենայն հայոց կաթողիկոս Գարեգին Երկրորդը շաբաթ օրը Պյատիգորսկի Սբ Սարգիս հայկական եկեղեցու օծումով ավարտել է ուղեւորությունը Ստավրոպոլի երկրամաս: Նա ասել է, որ Սբ Սարգիսը, որի հիշատակը կապված է Կովկասում քրիստոնեության տարածման հետ, հոգիները հաղորդակից է դարձնում մտածումների մաքրությանը, բոլոր կարիքավորներին՝ լինի նա ուղղափառ, մահմեդական կամ այլ կրոնի հավատացյալ, օգնություն ցույց տալուն:

Կաթողիկոսը հանդիպումներ է ունեցել Ստավրոպոլի եւ Վլադիկավկազի եպիսկոպոս Ֆեոֆանի հետ: Նրանք քննարկել են տարածաշրջանի հրատապ խնդիրների լուծմանը Ռուս ուղղափառ եւ Հայ առաքելական եկեղեցիների մասնակցության հնարավորությունները:

Վեհափառ հայրապետը Պյատիգորսկում այցելել է հայոց լեզվի եւ ազգային մշակույթի ուսումնասիրման դպրոց:

Աբխազիան չի մտնի Վրաստանի կազմի մեջ

ՄՈՍԿՎԱ, 1 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Աբխազիայի վարչապետ Ռաուլ Խաջիմբան հայտարարել է, որ իր հանրապետությունը մտադիր է պահպանել անկախությունը: «Մենք անկախ հանրապետություն ենք եւ, ի տարբերություն Աջարիայի, երբեք չենք մտնի Վրաստանի կազմի մեջ», ընդգծել է նա Մոսկվայում կայացած մամուլի ասուլիսում: Խաջիմբան նշել է, որ նույնպիսի դիրքորոշում ունի նաեւ Հարավային Օսիայի ղեկավարությունը:

Աբխազիայի վարչապետը նաեւ ասել է, որ Աջարիայի եւ Հարավային Օսիայի ղեկավարների հետ եռակողմ հանդիպումներ ու կոնսուլտացիաներ Մոսկվայում չեն եղել:

Քերի Քավանոն հույներին խորհուրդ է տալիս ներդրումներ անել Ղարաբաղում

ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի ամերիկացի նախկին եռանախագահներից Քերի Քավանոն անցյալ շաբաթ հույն գործարարներին խորհուրդ է տվել ներդրումներ անել Լեռնային Ղարաբաղում, երեկվա համարում գրում է Բաքվի «Զերկալո» օրաթերթը: Քավանոն 2002 թ. փետրվարից ԱՄՆ դեսպանն է Հունաստանում: Նկատենք, որ ԱՄՆ-ն արդեն մի քանի տարի պետբյուջեից առանձին տողով մարդասիրական օգնություն է տրամադրում Լեռնային Ղարաբաղին, իսկ CIA-ի (Կենտրոնական հետախուզական գործակալություն) փաստաթղթերում ԼՂ-ն նշվում է հայկական տարածք:

Սոճու անտառներում արգելվել են հատումները

ԵՐԵՎԱՆ, 1 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Սոճու բնական անտառների վերարտադրությունն ու պահպանությունը բարելավելու նպատակով ՀՀ բնապահպանության նախարարի հրամանով, «Հայանտառ», «Արգելոցային համալիր», ինչպես նաեւ «Սեւան» եւ «Դիլիջան» ազգային պարկերի պետական ոչ առեւտրային կազմակերպությունների ղեկավարներին հանձնարարվել է նշված տարածքներում արգելել բոլոր տեսակի հատումները: Ըստ նախարարության մամլո քարտուղարի, խնդրություն է իրականացվում նաեւ մայրուղիներում՝ հատված սոճիների տեղափոխումն արգելելու նպատակով: Նշենք, որ նման արգելք գործել է նաեւ 2002 թ. ձմռանը, երբ միայն Երեւանում հայտնաբերվեց շուրջ 200 պտղաբեր հատված սոճի:

Լոնդոնը ապաստան տվեց Ահմեդ Զաքաեւին

ԼՈՆԴՈՆ, 1 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Մեծ Բրիտանիան քաղաքական ապաստան է տրամադրել չեչեն գրոհայինների հանձնակատար Ահմեդ Զաքաեւին: Մեծ Բրիտանիայի ներքին գործերի նախարարության այս պաշտոնական որոշման մասին հայտնել է այդ գերատեսչության մամուլի քարտուղարը:

«Այո՛, ես կարող եմ հաստատել Ահմեդ Զաքաեւի կողմից Մեծ Բրիտանիայում քաղաքական ապաստան ստանալու փաստը»,-ասել է նա:

Նոյեմբերի 13-ին Լոնդոնի դատարանը մերժել էր Զաքաեւին արտահանձնելու վերաբերյալ ՌԴ գլխավոր դատախազության պահանջը, որի նկատմամբ մեղադրանքներ էին առաջադրվել ՌԴ քրեական օրենսգրքի 11 հոդվածներով:

VENDETTA?

«Ծաղիկ Ռուբոն» ձերբակալվեց

Ինչպես տեղեկացանք ՀՀ ոստիկանության հասարակայնության հետ կապի եւ լրատվության վարչության օպերատիվ տեղեկագրից, նոյեմբերի 29-ին ՀՀ ոստիկանության քրեական հետախուզության վարչության եւ Երեւան քաղաքի դատախազության աշխատակիցների համատեղ օպերատիվ քննչական միջոցառումների արդյունքում քրեական հետախուզության վարչություն բերման է ենթարկվել Երեւանի բնակիչ, 1954 թ. ծնված, նախկինում դատապարտված, ԱԺ նախկին պատգամավոր «Ծաղիկ Ռուբո» մականվամբ Ռուբեն Պետիկի Գեւորգյանը: Ըստ առաջադրված մեղադրանքի, վերջինս Երեւանի մի շարք վայրերում մտադրվել էր պայթյուններ կազմակերպել մեկ այլ քրեական գործով կալանավորված Գեւորգ Մանուկյանի եւ նրա հարազատների նկատմամբ:

Ոստիկանների պահանջով Ռուբեն Գեւորգյանը ներկայացրել է 3 հատ պայթուցիչ սարք՝ «Սիմենս-C-35» տեսակի ձեւափոխված բջջային հեռախոս: Ռուբեն Գեւորգյանը ձերբակալված է սպանության նախապատրաստության մեղադրանքով:

Հարուցվել է քրեական գործ, քննությունը վարում է Երեւան քաղաքի դատախազությունը:

ՄԱՐԻՆԵ ՄԱՐԳԱՐՅԱՆ

Կառավարության 2003 թ. նոյեմբերի 30-ի որոշմամբ մայրաքաղաքի առողջապահական մի շարք բաժնետիրական ընկերություններ եւ ոչ առեւտրային կազմակերպություններ կվերակազմակերպվեն: Ստեղծվել է միջգերատեսչական հանձնախումբ, որը հեղինակելու է համակարգի օպտիմալացման սցենարը: Առայժմ մի բան միայն հստակ է՝ կխոշորաց-

բայց ամեն ինչ կարվի, որպեսզի խուկարես մասնագետ կադրերը դուրս չմղվեն համակարգից: Այս պահին աշխատում է նաեւ միջազգային փորձագիտական հատուկ խումբ, որի խնդիրը գործընթացը հնարավորինս անցավ անցկացնելն է: Սակայն պարզ է, որ ոչ այդ խումբը, ոչ էլ համակարգող հանձնախումբը չեն կարողանա լուծել այն հազարավոր շրջանավարտների խնդիրը, որոնց շարունակում են «թողարկել»

ռումով, որ մինչ այժմ կազմված էին միայն այսօրինակ ծրագրեր 1 տարվա կտրվածքով: Քառամյա նոր նախագիծը ներառում է քաղաքային տնտեսության ու հասարակական գործունեության բոլոր ասպարեզները՝ ճարտարապետություն եւ քաղաքաշինություն, բարեկարգում, կոմունալ տնտեսություն, կրթություն եւ առողջապահություն, հասարակական տրանսպորտ, սոցիալական ապահովություն եւ այլն:

Օպտիմալացման փոխանցիկը հանձնվում է առողջապահական հիմնարկներին

վեն 30 առողջապահական ընկերություններ, որոնցից 22-ը քաղաքապետարանի ենթակայության տակ են: Այդ 22 ընկերությունների վերակազմավորման արդյունքում կստեղծվեն 4 խոշոր կենտրոններ: Այս մասին երեկ լրագրողներին հայտնեց Երեւանի քաղաքապետի առաջին տեղակալ Կամո Արեյանը:

Այսօր միայն քաղաքապետարանի ենթակայության տակ գտնվող հիմնարկներում 8562 աշխատողներ կան, որից բուժանձնակազմը կազմում է 2788 մարդ, մահճակալային ընդհանուր ֆոնդը՝ 2056: Օպտիմալացումը ենթադրում է առողջապահական կազմակերպությունների միաձուլում, այսինքն՝ կստեղծվեն իրավաբանական նոր անձինք՝ նոր կանոնադրությամբ ու կապիտալով, իրենց գույքով ու ֆինանսներով: Թե քանի բուժաշխատող կզրկվի աշխատատեղից՝ կերեւա ընթացքում: Դեռ պարզ չէ նաեւ, թե հատկապես առողջապահական որ շինությունները կազատվեն եւ ինչ նպատակի կտրամադրվեն: Ըստ փոխքաղաքապետի, օպտիմալացման սցենարը մշակվելու է յուրաքանչյուր կենտրոնի համար առանձին-առանձին հաշվի առնելով յուրաքանչյուրի առանձնահատկությունները, մանրակրկիտ վերլուծելով յուրաքանչյուրը:

Արդյոք օպտիմալացումը ցավագին ցնցումներ չի՞ առաջացնի առողջապահության մեջ, ինչպես այսօր տեղի է ունենում կրթական ասպարեզում: Որեւէ մեխանիզմ մշակվե՞լ է մեղմացնելու գործընթացը, ինչպես փորձ է արվում անել ուսուցիչների պարագայում: **«Ազգի»** այս հարցին պատասխանելով Կամո Արեյանը դարձյալ վկայակոչեց այն փաստարկը, որ այսօր մայրաքաղաքի բուժհիմնարկներում մահճակալային զբաղվածությունը կազմում է 13-45 տոկոս, բնականաբար, ուռճացած է նաեւ անձնակազմը,

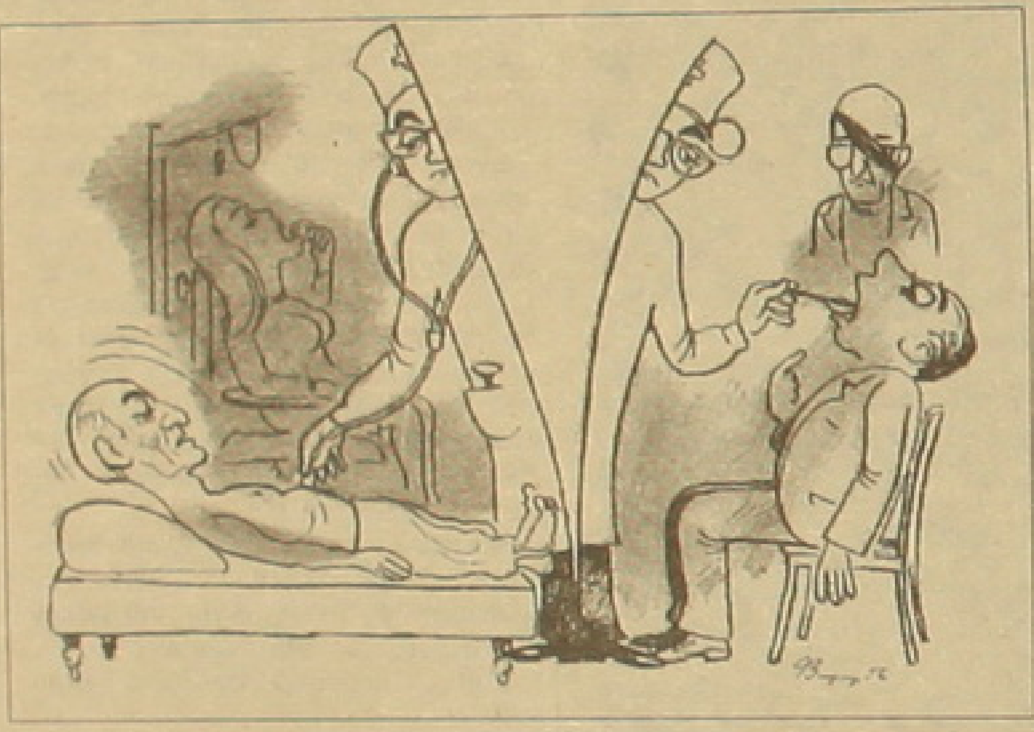

նաեւ մասնավոր կրթական բուհերը: Աշխատանք գտնելու հեռանկարն այդ երիտասարդների համար ավելի ու ավելի դժվարանալու է, եւ նրանց մեծ մասը դարձյալ համալրելու է գործազուրկների բանակը:

Ի դեպ, նոր ստեղծվելիք բժշկական կենտրոնները կոչվելու են Քանաքեռ-Զեյթունի, Սուրբ Գրիգոր Լուսավորիչ, Սուրբ Աստվածամայր եւ Գրիգոր Նարեկացի (վերջին դեպքում հավանաբար նկատի է առնվել «Նարեկի» հրաշագործ էությունը): Անվանումներն առաջարկել են հենց իրենք՝ առողջապահական կազմակերպությունները եւ, դատելով դրանց հոգեբանական բնույթից, կարելի է ենթադրել, որ մեր առողջապահները հույսները դնում են ավելի շատ Աստծո, քան իրենց մասնագիտական ունակությունների վրա:

Ինչեւէ, հաջորդ խնդիրը, որ ներկայացրեց փոխքաղաքապետը, իր բնորոշմամբ, նույնպես աննախադեպ է: Մշակվել եւ արդեն պատրաստ է Երեւանի 2004-2007 թթ. սոցիալ-տնտեսական զարգացման հիմնադրույթները ներկայացնող փաստաթուղթը: Նորույթ է այն ա-

Ծրագիրը հիմնադրութային բնույթ ունի, յուրաքանչյուր ոլորտի զարգացում նշվում է ֆինանսական գնահատականներով ու հնարավոր կանխատեսումներով: Իսկ թե ինչպես է առանց գլխավոր հատակագծի առկայության նախանշվել քաղաքաշինության ոլորտի զարգացումը, պրն Արեյանն այսպես մեկնաբանեց. «Գլխավոր հատակագծի մշակման համար 195 մլն դրամ է հատկացվել ծրագրի՝ քաղաքաշինության ոլորտին վերաբերող հատվածում»:

Առողջ տրամաբանությունը հուշում է, որ գլխավոր հատակագծի առկայությունն է, որ հուշելու է քաղաքաշինության զարգացման քայլերը: Սակայն առաջնահերթությունների կարեւորությունը պարզապես շրջանցվել է, երեւում է, ի շահ քաղաքի զարգացման քառամյա ծրագրի: Եվ իհարկե, այս ամենի հիմքում որպես ուղենիշ ներկայանում է աղքատության հաղթահարման անհրաժեշտության խնդիրը՝ իբրեւ պարտադիր ու նորաձեւ բաղադրամաս բոլոր ծրագրերի ու նախագծերի:

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

ԵԿԵՂԵՑԻՆ ԵՎ ԱՂՔԱՏՈՒԹՅՈՒՆԸ

Աղքատության հաղթահարմանը նվիրված խորհրդակցություն Մայր աթոռ Սբ. Էջմիածնում

Նոյեմբերի 29-ին Մայր աթոռ Սբ. Էջմիածնում տեղի ունեցավ մեկօրյա հավաք-խորհրդակցություն «Եկեղեցու դերը աղքատության հաղթահարման գործընթացում» թեմայով: Հավաքի կազմակերպիչն էր Եկեղեցիների Համաշխարհային խորհրդի հայաստանյան կլոր սեղանը:

Հավաքի մասնակիցներին հանուն Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի ողջունեց Մայր աթոռի դիվանապետ Տ. Արշակ վրդ. Խաչատրյանը:

Հայաստանում աղքատության հաղթահարման խնդիրների եւ այս հարցում եկեղեցու ունեցած դերի մասին զեկույցներով հանդես եկան ԵՀԽ Հայաստանյան կլոր սեղանի խորհրդի անդամ Տ. Փառեն եպս. Ավետիքյանը, Կաթոլիկ օգնության ծառայության Կովկասի տարածաշրջանի ներկայացուցիչ Ռիչարդ Հոֆմանը, «Հայաստանյան էկումենիկ եկեղեցական փոխատվական ֆոնդ» փոխատվական հիմնադրամի տնօրեն-կառավարիչ Տիգրան Հովհաննիսյանը, այս խնդիրներով զբաղվող պետական այրեր եւ հասարակական կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ:

Այսօր կդադարեցվի Նոր Նորքի եւ Նորք-Մարաշի ջրամատակարարումը

ԵՐԵՎԱՆ, 1 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Երեւանի «Ջրմուղ-կոյուղի» ՓԲ ընկերությունը տեղեկացնում է, որ մայրաքաղաքում շուրջօրյա ջրամատակարարման ծրագրի շրջանակներում իրականացվող աշխատանքներով պայմանավորված՝ դեկտեմբերի 2-ին ժամը 10:00-ից կդադարեցվի Նոր Նորքի զանգվածների եւ Նորք-Մարաշի ջրամատակարարումը:

Ընկերությունում հավաստիացրին, որ կարվի հնարավորը՝ դեկտեմբերի 3-ի առավոտյան ջրամատակարարումը, ըստ ժամանակացույցի, վերականգնելու համար:

Հայոց ցեղասպանությանը նվիրված լազերային առաջին սկավառակը

«Չմոռանա՛լ», այս գրությամբ է բացվում «Հայոց ցեղասպանություն» լազերային սկավառակի առաջին էջը, որին հաջորդում է ցեղասպանության քարտեզի, ապա գլխավոր բաժինների ցուցադրությունը: Դրանք են՝ ցեղասպանության թանգարան-ինստիտուտ, հղումներ, փաստագրական նյութեր, armenocide.am, Հայաստանն այսօր, վերապրածների ալբոմ, հույները Հայոց ցեղասպանության մասին եւ վիդեո բաժիններն իրենց ենթաբաժիններով: Սկավառակը պատրաստվել է ԳԱԱ Հայոց ցեղասպանության թանգարան-ինստիտուտում՝ նվիրված է Հայոց ցեղասպանության 90-ամյակին: Նախագծի ղեկավարն ու համահեղինակը թանգարան-ինստիտուտի գիտական լրատվության եւ հրատարակությունների ծառայության պետ Ռաֆայել Հարությունյանն է: Նրա ղեկավարած աշխատակազմը սկավառակի ստեղծման վրա աշխատել է մոտ 1,5 տարի: Գիտական նյութերը թարգմանել ու խմբագրել է Սաթենիկ Գեւորգյանը, տեսագրել է Հարություն Վալդաքյանը, ձեւավորել՝ Ռուբեն Ավագյանը:

«Armenocide.am»-ը, որը ցեղասպանության մասին ամենագլխավոր ու բովանդակալից էլեկտրոնային էջն է, միայն այս տարվա ապրիլի 24-30-ը տեղադրվեց ՀՀ արտգործնախարարության armeniadiaspora.com էջում: Համոզված եմ, որ եթե Հայոց ցեղասպանության վերաբերյալ լիարժեք տեղեկատվություն հաղորդող այս սայթը մշտապես տեղադրվի հանրապետության նախագահի եւ ՀՀ կառավարության պաշտոնական սայթերում, այցելուների թիվը տարեկան 13 հազարից կդառնա 150 հազար», ասում է պրն Հարությունյանը:

Հայոց ցեղասպանությանը նվիրված առաջին լազերային սկավառակի բաժիններում ու ենթաբաժիններում տեղ են գտել թանգարան-ինստիտուտում եղած բոլոր փաստաթղթերը, տարբեր լեզուներով գրքերի տիտղոսաթերթերը, հայ ժողովրդի լավագույն բարեկամների հիշատակին նվիրված միջոցառումներն ու նրանց աճյունասափորների հուղարկավորությունը, հնարավորություն է տալիս ծանոթանալու ցեղասպանությանը նվիրված էլեկտրոնային բոլոր էջերին, ինչպես նաեւ կարդալու Արարատյան դաշտավայրի 4 հազար վերապրածների ցուցակը, որ կազմել է Վերժինե Սվազլյանը:

3 տարի առաջ հույների ստեղծած լազերային սկավառակը, որում առանձին բաժին է հատկացված Հայոց ցեղասպանությանը՝ փաստագրական հարուստ նյութերով ու լուսանկարներով, նույնպես զետեղված է հայկական առաջին սկավառակում: Վիդեո բաժնում պրն Հարությունյանը տեղադրել է իր իսկ նկարահանած 17 տեսահոլովակները, որոնցում հնչում է բանաստեղծներ Գեւորգ Էմինի, Սիլվա Կապուտիկյանի եւ անվանի այլ մարդկանց խոսքը մեր ազգի պատմության ու մշակույթի մասին: Սկավառակը հարուստ է բազում նյութերով, բացառիկ լուսանկարներով, նաեւ Ժանսեմի գեղանկարներով, որոնք ցուցադրված են ցեղասպանության թանգարանում: Լազերային սկավառակը թողարկվել է «Դար» հրատարակչությունում, գինը 7500 դրամ է:

ՌՈՒԶԱՆ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Սպանվեց երազների շեմին

«Հայկական տարազը ժամանակակից գույներով» շաբաթ օրվա մեր հրապարակման մեջ («Ազգ», 29 նոյեմբերի, 2003 թ.) պատմել էինք ջավախքցի Լիլիթ Ավետիսյանի մասին, որն իր կարպետագործ զգեստների հավաքածուով մասնակցել էր «Ակադեմիա» պատկերասրահում նոյեմբերի 23-30-ը կայացած նորաձեւության շաբաթին: Եվ ահա, երեկ երեկոյան սոսկալի լուր ստացանք, որ կիրակի օրը, նորաձեւության շաբաթի փակման երեկոյից տուն վերադարձած Լիլիթը սպանվել է Երեւանում բնակվող մոր տան հենց դռան առաջ (16-րդ թաղամաս, 28 շենք, բն. 18): Բոլոր մասնակիցների պես նա եւս ներկայացրել էր մեկ մոդել իր հավաքածուից եւ արժանացել վկայականի, քանի որ դրամական կամ այլ մրցանակաբաշխություն չէր եղել: Միջոցառումից հետո հովանավոր-

ներն ու կազմակերպիչները բոլորին հրավիրել են «Աստրալ» դիսկոտեկ ուրախանալու, որտեղից Լիլիթը ընկերուհիների եւ ծանոթ տղաների ուղեկցությամբ դուրս է եկել երեկոյան ժամը 23-ին եւ 27 երթուղային տաքսիով կես ժամ անց հասել շենքի մոտ: Թե ո՞ւմ ուղեկցությամբ է Լիլիթը վերելակով բարձրացել, առայժմ հայտնի չէ: Մայրը աղջկա բղավոցից բացել է դուռը եւ տեսել նրան երեսնիվայր դռանը հենված: Սկզբում կարծել է, թե ուշագնաց է եղել, սակայն շտապ օգնության բժիշկները աղջկա մեջքին հայտնաբերել են հրազենի փամփուշտի վնասվածք: Նրա վրա բռնության որեւէ հետք չի եղել: Հիվանդանոց տեղափոխելիս Լիլիթը մահացել է: Այլ մանրամասներ դեռեւս հայտնի չեն:

Հայտնի է միայն, որ չարագործի ձեռքը խլեց լուսավոր աղջնակի կյանքը, որն այնքան էր երազում ազգային ինքնատիպ նորաձեւություն ստեղծել: Հպարտ էր, որ տատիկի ու պապիկի հետ ապրում էր Ջավախքում ու որոշել էր մշտապես այնտեղ հաստատվել:

Ռ. Պ.

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԲ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս: 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ /հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ /հեռ. 529221
Լրագրողների սենեակ /հեռ. 581841
Համակարգ. ծառայութիւն /հեռ. 582483
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածը
«Ազգ» թերթի
Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ

Ընթացիկ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎՈՒՄ

Գույքահարկն ամբողջությամբ կտնօրինեն համայնքները

Երեկ ԱԺ եռօրյայի առաջին նիստում քննարկվեց «Գույքահարկի մասին» ՀՀ օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու օրենքի նախագիծը: Այն ներկայացրեց ՀՀ կառավարությանն առընթեր հարկային պետական ծառայության պետի տեղակալ Արմեն Ալավերդյանը: Ֆիզիկական անձանցից գույքահարկի գանձումն արդեն իսկ վերապահվել է քաղաքային համայնքներին: Իբրև նոր լրացում ու փոփոխություն, Ա. Ալավերդյանը նշեց. «Հետայսու, 2004 թ. հունվարի 1-ից իրավաբանական անձինք և եռամսյակը մեկ գույքահարկային հաշվետվություններ պիտի ներկայացնեն քաղաքային համայնքներին»: Բայց սա առայժմ միայն Երևան քաղաքի կտրվածքով: Նախագծի հեղինակները հույս ունեն, որ այդ լրացումը հնարավորություն կտա համայնքապետներին լիովին տիրապետելու գույքահարկի բոլոր բազաներին: Համայնքի ներսում գործող կազմակերպությունները այսուհետև գործ կունենան միայն տեղական իշխանության և ոչ թե հանրապետական մարմնի հետ: Իսկ ի՞նչ է լինելու իրավաբանական այն անձանց հետ, ովքեր մասնաճյուղեր, ուրեմն և անշարժ գույք ունեն հանրապետության այլ համայնքներում ևս: Ո՞ւմ առաջ են հաշվետու լինելու: Ա. Ալավերդյանը խոստովանեց, որ այդ խնդիրը կա, և այդպիսի կազմակերպությունները իսկապես հարկադրված են լինելու երկարատև ու բարդ գործողությունների մեջ մտնելու հարկային տարբեր մարմինների հետ: Բայց քանի որ գործընթացը նոր է սկսվում, այսպես ասած անցումային փուլ է և այստեղ: Հետագայում, ամենաուշը 1 տարի անց այդ խնդիրն էլ կհստակեցվի օրենսդրական նոր նախաձեռնությամբ:

Ակնկալվում է, որ նոր ռեֆորմը կխթանի ու կզորացնի համայնքային տեղական բյուջեները: Երևանի որոշ համայնքներում արդեն իսկ գույքահարկի մուտքերը կրկնակի ավելացել են: Սակայն անկախ այն բանից, թե որքանով է առույգանում համայնքային բյուջեն գույքահարկային ներարկումներից (կախված իրավաբանական անձանց քանակից ու զորությունից, համայնքներն էլ ակամա բաժանվելու են հարուստների և աղքատների), պետական դոտացիաների տրամադրումը կկատարվի անփոփոխ սկզբունքով՝ ըստ բնակավայրի ու բնակչության քանակական ցուցանիշների:

Ինչ վերաբերում է բնակչության դժգոհություններին, թե հարկային մարմինները հաճախ կամայական, անհասկանալի հաշվարկներ են անում, ապա, ըստ օրենսդիրների, որևէ համայնքում և որևէ մեկի կողմից հարկաչափերի ցանկացած փոփոխություն անօրինական է, և հաշվարկումների վերաբերյալ (բազմաբնակարան շենքերի, առանձնատների գնահատումը և այլն) ընդհանուր կարգ մշակվել է նաև օրենքի նախագծին կից հավելվածով: Առայժմ հայտնի չէ, թե այդ հավելվածը որքանով է հաշվի առել այս ասպարեզում առկա հարյուրավոր տարաբնույթ իրողությունները, որոնք գույքահարկի մեծացման ու նվազեցման բազմաթիվ սողանցքների հնարավորություն են ստեղծում:

Ռեֆորմից բարենորոգիչների ակնկալիքն այլ է՝ գույքահարկի փոխանցումը համայնքներին հնարավորություն կտա հարկման դաշտ բերել ստվերում հանգիստ տնտեսվարողին: Համայնքները շատ ավելի լավ գիտեն, թե քանի կրպակ ու վաճառակետ կա իրենց տարածքում և շահագրգռված կլինեն հարկային դաշտ բերել նրանց բոլորին:

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

Բարեգործությամբ նորոգված դպրոց

Ձմռան շեմին Թալին քաղաքի բնակիչները լավ նվեր ստացան: 1960թ.-ից ի վեր չվերանորոգված Թալինի թիվ 1 միջ. դպրոցը դեկտեմբերի 1-ից իր դռները բացեց վերանորոգված, կահավորված ու տեխնիկապես հագեցած սարքավորումներով:

2001 թ. ծնունդով թալինցի գործարարներ Արամ Վարդանյանը, Յուրա Մխիթարյանը, բելգիահայ Րաֆֆի Արսլանյանը և Գագիկ Խաչատրյանը Թալինում հիմնեցին «Դայմոնթեք» ադամանդագործական ընկերությունը, որը մոտակա 32 գյուղերից 600 աշխատատեղերով այսօր իր ուրույն տեղն ունի շուկայում: Սակայն բելգիահայ բարերարը չսահմանափակվեց միայն այդ ներդրումով: 1986 թ.-ին, երբ վախճանվում է նրա հայրը՝ ադամանդագործ Մելանթոն Արսլանյանը, Րաֆֆին որոշում է հավերժացնել իր հոր հիշատակը: Իր գործարար ընկերների խորհրդով այցելում է Թալին քաղաքի դպրոց ու որոշում հիմնովին վերանորոգել: Այսօր արդեն այդ որոշումն իրողություն է դարձել: Դպրոցի վերաբացման օրը բոլոր ելույթ ունեցողները խորին շնորհակալություն հայտնեցին բարերարներ տեր և տիկին Րաֆֆի և Անեկա Արսլանյաններին, շինարարներին և բոլոր նրանց, ովքեր աջակցել էին: Իսկ Թալինի քաղաքապետ Մնացական Մնացականյանն էլ տեղեկացրեց, որ երախտապարտ թալինցիները հարգանքի իրենց տուրքն են մատուցում բարերարի ընտանիքին: Դպրոցի ուսուցչական կոլեկտիվի, համայնքի ավագանու, Արագածոտնի մարզպետարանի միջնորդությամբ և գիտության, կրթության նախարարության թույլտվությամբ Թալինի թիվ 1 միջն. դպրոցն անվանակոչվեց արժանահիշատակ հայ բարերար Մելանթոն Արսլանյանի անվամբ: Անվանակոչված դպրոցի կարմիր ժապավենը կտրելու պատիվը տրվեց Րաֆֆի Արսլանյանին, որը հուզմունքը չկարողանալով թաքցնել, խոստացավ շարունակել բարեգործությունը Թալինի մյուս դպրոցներում նույնպես:

Առաջին պլանի վրա ձախից աջ՝ պրն Արամ Վարդանյան, պրն Րաֆֆի Արսլանյան և տկն Անեկա Արսլանյան:

Միջոցառման ընթացքում Թալինի քաղաքապետարանի որոշմամբ կատարած ներդրումների, նոր աշխատատեղերի ստեղծման և բարեգործական ծրագրերի իրականացման համար քաղաքի պատվավոր քաղաքացու վկայագրեր շնորհվեցին գործարարներ Արամ Վարդանյանին, Յուրի Մխիթարյանին, Րաֆֆի Արսլանյանին: Վերջինիս շնորհվեց նաև Հայաստանի առևտրաարդյունաբերողների պալատի «Մերկուրի» ոսկե մրցանակը:

ՄԱՐԻՆԵՍ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

ՊԱՏԱՍԽԱՆ ՎԱՆԴԱԼԻԶՄԻՆ

Հատված ծառ ու թփի տեղում՝ 1500 տնկիներ

Կիրակի օրը մոտ հազար մարդ էր հավաքվել մայրաքաղաքի Կարապետ Ուլնեցու և Դավիթ Անհաղթի փողոցների միջնամասում՝ «Մկրոյի անտառ» անվանումով հայտնի, այսօր արդեն կանաչազուրկ, ավերված հատվածում: Քաղաքը վարակած ծառահատման տենդի դեմ ինքնօրինակ ակցիան բնակիչների հետ նախաձեռնել էր Հայաստանի կանաչների միությունը: Մասնակցում էին գիտնականներ, արվեստագետներ, Միսաք Մանուչյանի և թիվ 147 դպրոցի աշակերտական ու ուսուցչական կազմը: Մեկ օրվա ընթացքում հենց հատված ծառ ու թփի տեղում տնկվեցին շուրջ 1500 դեկորատիվ ու պտղատու ծառեր: Տնկիների մեծամասնությունը հայթայթել էին իրենք բնակիչները:

Կ. Ուլնեցու փողոցի 30 և 30ա շենքերին կից անտառաշերտի հարյուրավոր ծառերի բարբարոս հատմանն արդեն անդրադարձել ենք **«Ազգի»** օգոստոսյան համարներից մեկում: Մեր հրապարակումից 2 շաբաթ անց այստեղ դարձյալ ծառեր են հատվել: Ամեն ինչ իրականացվել է սովորական դարձած սցենարով: Ամռան ընթացքում անտառային փոքրիկ զանգվածում իրար հետևից անտեսանելի հրդեհներ էին բռնկվում, որոնք, բնակիչների հավաստմամբ, իրականացվել են նույն խմբի կողմից: Սկզբում նոսրացրել են ծառաթփածածկույթը, հետո տրակտորներ են երևացել ու վարել հողը: «Հաղթանակ» զբոսայգու այս հատվածում այսօր էլ մնում են հոշոտված ծառերի՝ 1,5-2 մ հաստությամբ բները: Ընդամենը մի քանի ամսվա ընթացքում այստեղ 5000 ծառ ու թուփ է ոչնչացվել: Իսկ սա համայնքի միակ կանաչապատ տարածքն էր: Գեղադիր այս տեղանքում մի նոր դղյակ կառուցելու հերթական մարմաջին, սակայն, բնակիչները համառորեն փորձում են դիմակայել:

Նրանք չգիտեն, թե ովքեր են պարբերաբար իրականացվող ծառահատումների հեղինակները և շուրջ 500 ստորագրություններով նամակ են ղրկել Քանաքեռ-Զեյթունի ոստիկանությանը՝ պահանջելով գտնել ու պատժել էկոցիդի հեղինակներին: «Մենք թույլ չենք տա, որ այստեղ որևէ շինություն կառուցվի, կա՛մ անտառ, կա՛մ մեր գերեզմանները», այսպիսի ծայրահեղ արտահայտություններ էին լսվում ակցիայի հեղինակների շուրթերից: Գարնան դեմ բնակիչները մտադիր են մի նոր ծառատունկ կազմակերպել ու սեփական հանգանակություններով խաչքար կառուցել Հայրենական պատերազմում զոհված հայորդիների հիշատակին: Հենց նրանց հիշատակին էր նվիրված ավերված անտառայգին: Թե ինչպիսի պտուղներ կտա նրանց համառությունը, պարզ կդառնա երևի ոչ հեռավոր ապագայում:

Իհարկե, այս տնկիները տասնամյակներ անց միայն կարող են փոխարինել հոշոտված ծառերին: Համենայն դեպս, նախադեպը կարելի է ողջունել իբրև բնակչության՝ սեփական էկոլոգիական իրավունքները պաշտպանելու առաջին գործնական արտահայտություն:

Կ. Դ.

30 մլն դոլար համայնքային ու ներհամայնքային ճանապարհների վերակառուցման համար

«Լինսի» հիմնադրամի միջոցներով հանրապետական մայրուղիների ու մայրաքաղաքի փողոցների վերանորոգումը մոտեցավ ավարտին: Բարենորոգված ճանապարհներին հակառակ հանրապետության գյուղերի ու գյուղերն իրար կապող ճանապարհների վիճակն առավել քան անմխիթար է: Շատ համայնքներ անանցանելի ճանապարհների պատճառով հատկապես ձմռան ամիսներին տառացիորեն կտրվում են աշխարհից:

ՀՀ տրանսպորտի և կապի նախարար Անդրանիկ Մանուկյանի հավաստմամբ՝ այժմ օրակարգում է միջհամայնքային ու ներհամայնքային ճանապարհների նորոգումը: Նախարարությունում մշակվել է տեղական նշանակության ճանապարհների վերանորոգման ծրագիր, որի արժեքը կազմում է 30 մլն դոլար: Ծրագիրը ներկայացվել է Համաշխարհային բանկին: Այժմ Ֆինանսների և էկոնոմիկայի նախարարությունը բանակցում է Համաշխարհային բանկի հետ, և եթե ամեն ինչ բարեհաջող ավարտվի, այդ միջոցներով հնարավոր կլինի հիմնովին նորոգել շուրջ 400 կմ ճանապարհ:

Կ. Դ.

Ինչպես է մամուլի ասուլիս հրավիրում «Վալենսիան»

Մի քանի օր առաջ խմբագրություն զանգահարեցին «Վալենսիա» ընկերության գրասենյակից և հրավիրեցին երկուշաբթի օրը, այսինքն՝ երեկ նախատեսված մամուլի ասուլիսին: Տեղեկացրին նաև, որ ասուլիսը տեղի է ունենալու Չարբախում, ԺՏՆՑ-ի շենքում: Սակայն վերոհիշյալ ընկերության աշխատակիցները, ինչպես պարզվեց, այնքան էլ տեղյակ չեն մեկը մյուսից, իսկ նրանցից ոմանք դաստիարակության ակնհայտ պակաս ունեն:

Ժամանելով վերոհիշյալ վայրը, ականատես եղանք նախ անվտանգության ծառայության, ապա մյուս աշխատակիցների լիակատար անտեղյակությանը: Ապա ինչ-որ տիկին դուրս գալով «կադրերի բաժին» կոչվող սենյակից և մտնելով հաշվապահություն, փորձեց հեռախոսազանգով պարզել, թե ինչ ասուլիսի մասին է խոսքը: Չստանալով հստակ պատասխան, տիկինը որոշեց, որ մեղավորը ոչ թե ինքը կամ մյուս անտեղյակ աշխատակիցներն են, այլ իրենց ընկերության հրավերին արձագանքած լրագրողները: Հեռախոսազրույցը չավարտած, նա իր գռեհիկ բառապաշարից որոշ արտահայտություններ ուղղեց լրագրողների հասցեին, որոնք լսելի էին սպասարահում:

Բնականաբար հեռացանք, չսպասելով վերջնական ճշտման կամ պատասխանի, ԺՏՆՑ-ի մուտքի մոտ հերթապահող անվտանգության աշխատակցին խորհուրդ տալով նույն արտահայտությունները փոխանցել դաստիարակության անհրաժեշտ չափաբաժինը չստացած տիկնոջը:

Եվս մեկ խորհուրդ էլ «Վալենսիայի» ղեկավարներին կցանկանայինք ուղղել: Եթե այդքան անկազմակերպ եք և չեք կարողանում որևէ միջոցառման մասին հստակ տեղեկատվություն փոխանակել նույն ընկերության ներսում, ապա գոնե ձեր աշխատակիցներից պահանջեք տարրական քաղաքավարություն ցուցաբերել մարդկանց հետ շփվելիս, որոնց միակ մեղքը ձեր հրավերին արձագանքելն էր:

Ա. Մ.

ԱԶԳ

Վրաստանի նոր իշխանությունները՝ հանուն հայ-վրացական բարեկամական հարաբերությունների զարգացման եւ ամրապնդման

Քանի դեռ վիրահայության նկատմամբ խտրականությանը վերջ չի դրվել, այդ հարաբերությունները չեն կարող լինել բարեկամական

Երեւանում Վրաստանի դեսպան Նիկոլոզ Նիկոլոզիշվիլին Հայաստանի նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի հետ հանդիպման ընթացքում հայտարարել է, որ իր երկրի «նոր ղեկավարները Նինո Բուրջանաձեն, Միխայիլ Սաակաշվիլին եւ Զուրաբ Ժվանիան պատրաստ են զարգացնել եւ ամրապնդել հայ-վրացական բարեկամական հարաբերությունները»:

Թբիլիսիի նոր իշխանությունները ցանկություն են հայտնել բարեկամական հարաբերությունները զարգացնել նաեւ Ադրբեջանի հետ: Ժվանիան Բաքվի «Լիդեր» հեռուստաընկերությանն ասել է. «Մենք ունեցել ենք ընդհանուր շատ խնդիրներ եւ ողբերգություններ: Կարող եմ ասել, որ Վրաստանը չի կարող ունենալ ավելի մոտ պետություն, քան Ադրբեջանն է»:

Վրաստանում էթնիկ հայերի եւ ադրբեջանցիների թիվը մոտ 550 հազար է կամ բնակչության ավելի քան 12 տոկոսը: Նախկին նախագահներ Գամսախուրդիայի եւ Շեւարդնաձեի օրոք հայերի եւ ադրբեջանցիների նկատմամբ տեսականորեն կիրառվել են խտրականության գրեթե նույն մեթոդները:

Գամսախուրդիայի ժամանակ Դմանիսի շրջանից քշվեցին 800 ադրբեջանցի ընտանիքներ: Ջավախահայերը թույլ չտվեցին, որ նույնը կատարվի իրենց հետ. նախագահության մեկ տարվա ընթացքում Գամսախուրդիան Ջավախքում նշանակեց չորս պրեֆեկտներ, որոնցից եւ ոչ մեկը չկարողացավ մտնել Ախալքալաք:

Շեւարդնաձեն, ի տարբերություն Գամսախուրդիայի, փոխեց ազգային փոքրամասնությունների հանդեպ մինչ այդ կիրառվող բիրտ քաղաքականությունը, սակայն նրանց սոցիալ-տնտեսական հարցերի նկատմամբ անտարբեր վերաբերմունքը պատճառ դարձավ, որ Վրաստանում հույն բնակչության թիվը պակասի մոտ 7 անգամ, ռուսներինը 5 անգամ: Հայության թիվը Շեւարդնաձեի իշխանության տարիներին պակասեց մոտ 100 հազարով:

Թբիլիսիում լույս տեսնող «Կովկասյան ակցենտ» թերթը նոյեմբերի 15-ի համարում մեջբերում է հիմնական այն 10 փաստարկները, որոնք վիրահայությանը խոչընդոտում են իրենց զգալու որպես Վրաստանի լիիրավ քաղաքացիներ: Դրանք են. Վրաստանի իշխանությունները խրախուսում են հայ բնակչության արտագաղթը, քողարկված ձուլում (հայերի վրացացում), անուշադրության մատնում հայերի կենցաղային խնդիրները, վրացական դարձնում Վրաստանի հայկական հուշարձանները, ոտնահարում հայերի իրավունքները, վրացական բանակում հայ զինծառայողներին ստորացնում են, վարում կադրային խտրական քաղաքականություն եւ այլն:

Վերոնշյալ խնդիրներին են առնչվում նաեւ էթնիկ ադրբեջանցիները: Այստեղ անհրաժեշտ է նկատել, որ Վրաստանում ազգային խնդիրը ոչ թե վրացիների եւ հայերի կամ վրացիների եւ ադրբեջանցիների միջեւ է, այլ վրացիների եւ ոչ վրացիների:

Նոյեմբերի 2-ին կայացած խորհրդարանական ընտրություններում, որոնց արդյունքներն արդեն չեղյալ են հայտարարվել, Վրաստանի ադրբեջանցիներն ու հայերը հիմնականում քվեարկեցին Շեւարդնաձեի աջակցությունը վայելող դաշինքի օգտին, այսինքն՝ այն քաղաքականության օգտին, ինչն առաջին հերթին չէր բխում նրանց շահերից:

Վրաստանում հայտնի քաղաքագետ Գիա Նոդիան **«Ազգի»** հետ զրույցում դա բացատրում է նրանով, որ հայերն ու ադրբեջանցիները տեղեկատվական վակուումի մեջ են եւ հեռուստացույցից ավելի լավ գիտեն Շեւարդնաձեին, քան ընդդիմությանը:

«Այլ պատճառներ էլ կան: Օրինակ, էթնիկ փոքրամասնությունները հիշում են Գամսախուրդիայի կոշտ քաղաքականությունը եւ մտահոգ են, որ Շեւարդնաձեից հետո կարող է շարունակվել Գամսախուրդիայի քաղաքականությունը: Պետք է նշել նաեւ, որ այն տեղերում, որտեղ էթնիկ փոքրամասնությունները կազմում են մեծամասնություն, կեղծելու հնարավորություններն ավելի լայն են», ասաց Նոդիան:

Մյուս կողմից, նշում է Նոդիան, առաջին անգամ վրացական ընդդիմությունն էթնիկ փոքրամասնությունների քվեներն ստանալու պայքար մղեց նոյեմբերի 2-ին:

Գերազանցապես հայաբնակ Նինոծմինդայում, Ախալքալաքում եւ Ծալկայում Շեւարդնաձեի դաշինքն ստացավ ձայների մոտ 70 տոկոսը, մինչդեռ Թբիլիսիի հայության մեծ մասը քվեարկեց ընդդիմության Սաակաշվիլու կամ Բուրջանաձե-Ժվանիա զույգի օգտին:

Վիրահայությունը խորհրդարանական ընտրություններում պատշաճ կարգով չէր ներկայացել: Այսպես, կառավարամետ դաշինքի ցուցակում հայերին տվել էին չանցնող տեղեր, նույնը կարելի է ասել «Բուրջանաձե-ժողովրդավարներ» դաշինքի մասին, իսկ Սաակաշվիլին ընդհանրապես ոչ մի հայի չընդգրկեց իր կուսակցական ցուցակում:

Վրաստանի խորհրդարանի հայազգի պատգամավոր Վան Բայբուրթյանն ասում է, որ Շեւարդնաձեն տեղյակ չէր կառավարամետ դաշինքի ցուցակում ազգային փոքրամասնությունների տեղերի մասին, եւ սա ոչ թե Շեւարդնաձեի, այլ այն մարդկանց մեղքով եղավ, ովքեր պատասխանատու էին ցուցակում այլազգիների տեղերի հարցով:

«Որոշ կուսակցություններ վախեցան հայերին ընդգրկել իրենց ցուցակներում, որպեսզի իրենց չմեղադրեն հայամետության մեջ, եթե ոչ ավելի: Վրացական մամուլը Սաակաշվիլուն այնքան էր հայ համարում, որպեսզի վրացի ընտրողին պոկեն նրանից՝ հային ինչո՞ւ ձայն տալ», ասաց Բայբուրթյանը:

Բայբուրթյանը հիշեց երկու դեպք, երբ Սաակաշվիլին զանգահարել եւ շնորհակալություն է հայտնել աջակցության համար: Մի քանի տարի առաջ Շեւարդնաձեի թիմակիցներից ծայրահեղ ազգայնական Գուրամ Շարաձեն խորհրդարանի ամբիոնից մեղադրել է Սաակաշվիլուն հայկական ծագում ունենալու եւ հայկական լոբբիի հետ համագործակցելու մեջ: Ապա՝ խորհրդարանական ընտրությունների նախօրեին, երբ Բոլնիս էր մեկնել Սաակաշվիլին, տեղի շրջանային վարչակազմի ղեկավար Ջափարիձեն Վրաստանի ամենահավանական նախագահին դիմել էր «Դու, հայի մեկը» կոպիտ արտահայտությամբ: Բայբուրթյանը հրապարակավ պահանջեց Ջափարիձեի հրաժարականը, ինչի պատճառով պատժվեց եւ չընդգրկվեց կառավարամետ դաշինքի ցուցակում:

Քանի դեռ Վրաստանում հայերի հանդեպ տարվում է խտրական քաղաքականություն, հայ-վրացական հարաբերությունները չեն կարող լինել բարեկամական:

ԱՄՆ-ի եւ հայտնի միլիոնատեր Ջորջ Սորոսի ֆինանսական աջակցությամբ էդ. Շեւարդնաձեին իշխանությունից հեռացրած Սաակաշվիլի-Ժվանիա-Բուրջանաձե եռյակի հայտարարություններում ընդգծվում է հայ-վրացական հարաբերությունների առաջնահերթությունը: Միայն ժամանակը ցույց կտա, թե Վրաստանի նոր իշխանությունները որքան են հետեւողական իրենց խոստումներում:

Չպետք է մոռանալ, որ հեղափոխական եռյակը ժամանակին պաշտպանել է Շեւարդնաձեի եւ ներքին, եւ արտաքին քաղաքականությունը: Ժվանիան 1995-2001 թթ. եղել է խորհրդարանի նախագահը, բայց միայն վերջին երկու տարիներին, երբ ընդդիմադիր էր Շեւարդնաձեի կառավարությանը, սկսեց Եվրախորհրդում գանգատվել, թե Վրաստանում ազգային փոքրամասնությունների իրավունքները ոտնահարվում են: Միայն 2001 թ.-ից հետո՞ են ազգային փոքրամասնությունների իրավունքները ոտնահարվում, իսկ 1995-2001 թթ. չէի՞ն ոտնահարվում:

Վրաց ուղղափառ եկեղեցու լուռ համաձայնությամբ Վրաստանում սկիզբ դրվեց «կրոնական ահաբեկչության», երբ Շեւարդնաձեի համախոհ, ծայրահեղ ազգայնական Շարաձեի ու վրաց եկեղեցու կողմից կարգալույծ հայր Բասիլ Մկալավիշվիլու գլխավորած ամբոխը հարձակումներ էր գործում ոչ վրացական եկեղեցիների հավատացյալների վրա: Թբիլիսիի որոշ հայկական եւ հունական եկեղեցիներ վերածվեցին վրացականի, կաթոլիկների եւ բողոքականների դեմ հարձակումները տեղի էին ունենում նաեւ այն ժամանակ, երբ Ժվանիան խորհրդարանի նախագահն էր, իսկ Սաակաշվիլին՝ արդարադատության նախարարը: Այն ժամանակ այս «երկրորդ բարեփոխիչները» հրապարակավ երբեք չէին դատապարտում «կրոնական ահաբեկչությունը»:

Սաակաշվիլին, Ժվանիան եւ Բուրջանաձեն դատապարտում էին վրաց որոշ քաղաքական, պետական գործիչների հակահայկական հայտարարությունները, երբ իրենց հասցեին հնչող անձնական վիրավորանք էին տեսնում դրանց մեջ:

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

ԱԼՄԱԹԻ

Գենդերային հարցերի ինտեգրացումը ԱՀՌԾ-ում ԱՊՀ երկրներում

Գենդերային հարաբերությունները ոչ թե սոսկ կանանց, այլ հասարակության մեջ կանանց եւ տղամարդկանց դերի, փոխհարաբերությունների իրավահավասարության խնդիրներն են, որն էլ իր տեղն է գտել ՀՀ սահմանադրության մեջ:

Նոյեմբերի առաջին տասնօրյակում Ղազախստանի մայրաքաղաքում հրավիրվել էր գիտական սեմինար՝ նվիրված աղքատության կրճատմանը, ռազմավարությանը եւ գենդերային հարցերին: Ներկայացուցչական այդ սեմինարին մասնակցում էին ԱՊՀ 7 երկրներ՝ Հայաստանը, Ադրբեջանը, Վրաստանը, Ղրղզստանը, Տաջիկստանը, Ուզբեկստանը, Մոլդովան, եւ որպես դիտորդ Ղազախստանից ներկայացուցիչներ:

Համաշխարհային բանկի, ՄԱԿ-ի զարգացման գրասենյակի կազմակերպած Աստանայի սեմինարի ընթացքում Համաշխարհային բանկի փորձագետները ներկայացրին, որ շատ երկրներում ուշադրության կենտրոնում չէ աղքատության հաղթահարման ծրագիրը: Այդ հարցերն արծարծող սեմինարը տվեց շատ հարցականների հստակ պատասխաններն ու լուծման ճանապարհները: Մասնակից երկրները ներկայացրին իրենց զեկույցները ԱՀՌԾ-ի հետ կապված ու նաեւ գենդերային հիմնահարցերն՝ արտացոլված այդ նախագծերում:

Հայաստանից զեկույցը ներկայացրեց ՀՀ սոցապ նախարարության ընտանիքի, կանանց եւ երեխաների հիմնահարցերի վարչության պետի տեղակալ Արմենուհի Թանաշյանը: Նա հիմնականում շեշտը դրեց այն բանի վրա, որ Հայաստանում շատ թույլ է կանանց ներկայությունն օրենսդիր եւ գործադիր մարմիններում... Իսկ Հայաստանի պատվիրակության ղեկավար Հրաչյա Պետրոսյանը (ՀՀ վիճակագրության պետական խորհրդի անդամ) ամփոփելով սեմինարի աշխատանքները, ասաց. «Աշխատանքային հանդիպումների ընթացքում մեր կողմից եղան մի շարք առաջարկություններ. ստեղծել ինտերնետային ֆորում՝ ներգրավելով տարբեր երկրների փորձագետների կարծիքներն ու եզրակացությունները, ներկայացնել այն հիմնախնդիրները, որոնք առաջացել են այս կամ այլ գործընթացների ժամանակ: Նախ նշեմ, որ մեր առաջարկած ցուցանիշների եւ չափորոշիչների կոորդինացնող սխեմա ստեղծելն ընդունվեց գոհունակությամբ: Այն փաստը, որ Հայաստանի փորձը ներկայացվեց որպես օրինակ ապացուցում է, որ մեր երկրի ԱՀՌԾ-ն մշակված է մանրակրկիտ: Բացի այդ, այսօր արդեն նախագծվում է մեր երկրում կանանց վիճակի բարելավման մի նոր ծրագիր, ուր ներառված են գենդերային խնդիրները»: Մասնավոր զրույցների ընթացքում հնարավորություն ստեղծվեց որոշակի նախնական համաձայնություններ ձեռք բերել, այս բնագավառում միջազգային կազմակերպությունների հետ ծրագրեր իրականացնելու նպատակով:

Ինչպես 7 երկրների պատվիրակներն, այնպես էլ կազմակերպիչները գոհ էին սեմինարի աշխատանքներից եւ հատկապես փորձի փոխանակումից, որն իր դրական պտուղները կտա, նշեց Համաշխարհային բանկի Ասիայի ու Եվրոպայի երկրների ավագ ղեկավար Գյուլնարա Ֆեբերսը: Իսկ գալիք մայիս-հունիս ամիսներին նախատեսվում է անցկացնել խոշոր համաժողով ԱՊՀ երկրների մասնակցությամբ ԱՀՌԾ շրջանակներում: Սեմինարի ընթացքում ներկայացվեցին մանրամասն նյութեր ու թվեր, որոնցից ուշագրավները ներկայացնում ենք մեր ընթերցողներին:

Վրաստան- Ըստ պաշտոնական տվյալների, ծայրահեղ աղքատները 32-35 տոկոս են կազմում: Սակայն, փորձագետների կարծիքով, այդ թիվը շատ ավելին է: Իր ելույթում նշեց Թբիլիսիի պետհամալսարանի պրոֆեսոր Շարիդա Ջաճին:

Ղրղզստան- Տնտեսական զարգացման ռազմավարական ծրագրի քարտուղար եւ փորձագետ Եվգենի Լիի տեղեկության համաձայն, 2002 թ. հաշվարկով 44,4 տոկոսն աղքատ է (1998-ին այդ թիվը 60 տոկոս է եղել): Նա նշեց, որ պաշտոնական իրենց երկիրը մյուս երկրների պես անցնում է զարգացման մի նոր փուլ, եւ համատեղ մոտեցումները գլոբալ հարցերի լուծման խնդրում զուգադիպում են եւ նույն լուծումն են պահանջում: Իսկ փորձի փոխանակումը կարող է մեծ դեր խաղալ:

Մոլդովա- Պատվիրակության ղեկավար Օքսաննա Դիմինցը նշեց, որ 25 տոկոսը ծայրահեղ չքավորներ են, 40 տոկոսը՝ աղքատներ: Կանանցից 16-ը պատգամավոր են (101-ից), 16-17 տոկոսը քաղաքապետ եւ գյուղապետներ, 2-ը՝ նախագահի խորհրդական, 7-ը փոխնախարար եւ 1-ը նախարար (ֆինանսներ): Առողջապահության եւ կրթության բնագավառում 80 տոկոսը կանայք են:

Ուզբեկստան- Գործարար կանանց ընկերակցության նախագահ Դիլդորա Ալիմբեկովան նշեց, որ ծայրահեղ չքավորներն, ըստ Համաշխարհային բանկի տվյալների, 27 տոկոս են կազմում, եւ դեռ չունեն մշակված ծրագրեր աղքատացման նվազեցման վերաբերյալ:

Ադրբեջան- Հոգեբան Ռենա Իբրահիմբեկովան նշեց, որ 48 տոկոսը ծայրահեղ չքավորներ են, 17 տոկոսը՝ աղքատներ, 12 տոկոս է կանանց մասնակցությունը խորհրդարանում: Աղքատանալու ռիսկը 1-15 տարեկանների մեջ բարձր է, քան 60 տարեկաններինը: Աղքատների 50 տոկոսը կանայք են, 48 տոկոսը՝ տղամարդիկ, եւ այդ թիվը փոխվում է կապված, թե ով է ընտանիքի գլխավորը:

Տաջիկստան- Գենդերային զարգացման հասարակական կազմակերպության մենեջեր Մայա Խաչակովան ցավով նշեց, որ դեմոկրատական զարգացման ուղին բռնած երկիրն այսօր ունի 83 տոկոս ծայրահեղ չքավորներ: Բնակչության 51 տոկոսը տղամարդիկ են, իսկ 49 տոկոսը՝ կանայք: Կանանց զբաղվածությունը, բացի ուժային նախարարություններից, 17 տոկոս է: 60 պատգամավորից 12-ը կին է, բոլոր փոխնախարարները կանայք են:

Սեմինարի մասնակիցներին հյուրասեր ղազախները հնարավորություններ ընձեռեցին ունկնդրելու ֆոլկլոր անսամբլի ելույթը եւ պետօպերայի սրահում դիտելու «Բախչիսարայի շատրվանը» բալետը, որն ինքնին գենդերային խնդիրներ էր պարունակում:

Նյութը եւ լուսանկարը՝
ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

ԱԶԳ

Միջազգային

Կասատի մարտեր Իրաքի հյուսիսում

Մոսուլում թունավորել են խմելու ջուրը

Ամերիկյան հատուկ ջոկատների մարտիկները Իրաքի հյուսիսում՝ Սամառա քաղաքում կիրակի օրն անցկացրել են գրոհայինների ոչնչացման խոշոր գործողություն, որի ընթացքում սպանվել են 54 իրաքցիներ, 82-ը վիրավորվել են եւ 8-ն էլ գերի ընկել: Այդ մասին ԶԼՄ-ների ներկայացուցիչներին հայտնել է Իրաքում անգլո-ամերիկյան կոալիցիոն ուժերի շտաբի պաշտոնյաներից մեկը:

Սակայն զոհված իրաքցիները միայն գրոհայիններ չեն. բրիտանական «Սքայ նյուզ» հեռուստաընկերության տվյալներով՝ նրանցից 8-ը խաղաղ բնակիչներ են: Սամառայի քաղաքային հոսպիտալի ղեկավար Աբեդ Թուֆիկի խոսքերը վկայակոչելով, Ֆրանսպրեսը հաղորդում է, որ վիրավորների մեծ մասը նույնպես (60 մարդ) խաղաղ իրաքցիներ են:

Ավելի վաղ հաղորդվել էր 46 սպանվածի եւ 22 վիրավորի մասին, բայց երեկ առավոտյան պարզվեց, որ նրանց թիվն ավելի մեծ է: Քաթարի «Ալ Ջազիրան» հաղորդում է, որ ամերիկյան ուժերի գործողությանը նախորդել էր իրաքցի գրոհայինների հարձակումը դեպի Սամառա շարժվող զինվորական երկու շարասյուների վրա, որոնցից մեկը տանում էր ռազմահանդերձանք, մյուսը՝ իրաքյան կանխիկ դրամ: Այդ հարձակման ընթացքում վիրավորվել էին 5 ամերիկացիներ:

Սամառան մտնում է այսպես կոչված «սուննիական եռանկյան» մեջ, որտեղ մշտապես գրոհներ են ձեռնարկվում օկուպացիոն ուժերի դեմ: Ի դեպ, հիշյալ երկու շարասյուների վրա հարձակված մարտիկները եղել են «Սադդամի ֆիդայիներ» խմբավորման մարտիկների սեւ համազգեստներով:

Միաժամանակ Ասոշիեյթեդ պրեսը հաղորդում է Իրաքի արեւմուտքում՝ Սիրիայի սահմանից ոչ հեռու ամերիկյան զինվորական շարասյան վրա կատարված հարձակման մասին: Դրա հետեւանքով սպանվել են ամերիկացի երկու զինծառայող եւ մեկն էլ վիրավորվել է: Այսպիսով, միայն նոյեմբերին Իրաքում զոհված ամերիկացի զինվորների թիվը հասավ 79-ի: Հարձակվողները օգտագործել են ինքնաձիգներ եւ նռնականետներ:

Ավելի վաղ Տիկրիտի շրջանում ավտոմեքենայով ծուղակ ընկնելով սպանվել էին ճապոնացի երկու դիվանագետներ: Իսկ շաբաթ օրն Իրաքում իսպանացի 7 հետախույզ էր զոհվել մեկ այլ հարձակման հետեւանքով:

Երեկ միջազգային «Աշարք ալ Աուսաթ» թերթը հաղորդեց Իրաքում առաջին անգամ արձանագրվող մի երեւույթի մասին: Երկրի հյուսիսում՝ Մոսուլ քաղաքում Սադդամ Հուսեյնի կողմնակիցները թունավորել են խմելու ջրի աղբյուրները: Թերթի տվյալներով, վնասարարները ջրմուղ համակարգի մեջ են լցրել թունավոր նյութեր, ինչպես նաեւ նավթամթերք: Դրա հետեւանքով քաղաքի մի քանի թաղամասերում ջուրը դարձել է խմելու համար ոչ պիտանի: Իշխանությունները զգուշացրել են բնակիչներին եւ ներկայումս վարակի վերացման արտակարգ միջոցներ են ձեռնարկում:

Դիտորդները նշում են, որ իրադրությունը վերջերս շիկանում է Իրաքի հյուսիսում, որն անցյալում համարվում էր համեմատաբար խաղաղ տարածք: Շաբաթավերջին հաջողվել էր կանխել Քիրքուկ-Ջեյհան նավթամուղի պայթեցման փորձը:

Իրաքը պատուհաս է դառնում նաեւ ԱՄՆ-ի դաշնակիցների համար

Միայն նոյեմբերին հակաիրաքյան կոալիցիայի ուժերը 106 զոհ են տվել

Նոյեմբերին Իրաքում ԱՄՆ-ի գլխավորությամբ հակաիրաքյան կոալիցիայի ուժերն ահաբեկչական հարձակումների հետեւանքով 106 զինվորական են կորցրել: Այդ ընթացքում նկատելի են դարձել հարձակումներն ԱՄՆ-ին աջակցող երկրների զինծառայողների, դիվանագետների եւ գործարարների վրա: Դրա ապացույցը նոյեմբերի 28-ին Իրաքում 7 իսպանացի հետախույզի եւ 2 ճապոնացի դիվանագետի սպանությունն է: Ի դեպ, նույն օրն սպանվել են նաեւ 2 հարավկորեացի եւ 1 կոլումբիացի գործարար, ինչպես նաեւ 2 ամերիկացի զինվոր Սիրիային սահմանամերձ շրջանում:

Հատկանշական է, որ մինչ հակաիրաքյան կոալիցիայի զինվորների հետ ահաբեկչության զոհ էին դառնում նաեւ Իրաքում ԱՄՆ-ին աջակցող երկրների ներկայացուցիչները, ամերիկյան զինվորական հրամանատարությունը հայտարարում էր ահաբեկչական հարձակումների շուրջ 30 տոկոսով կրճատման մասին: Ավելին, հայտարարությունը հաստատում էր նախագահ Ջորջ Բուշի ազգային անվտանգության գծով խորհրդական Կոնդոլիզա Ռայսը:

Համենայն դեպս, վերջին հարձակումներից հետո հետպատերազմյան Իրաքում սպանված ամերիկացի զինծառայողների թիվը հասել է 187-ի, որից 79-ը սպանվել է հենց նոյեմբերին: Նույն ամսում սպանվել էին նաեւ 19 իտալացի եւ 1 լեհ զինվորական, չհաշված 7 իսպանացի հետախույզներին:

Ինչ վերաբերում է 2 ճապոնացի դիվանագետի եւ 2 հարավկորեացի գործարարի սպանությանը, ապա դրանք նպատակ են հետապնդում ստիպել այդ երկրների ղեկավարությանը վերանայելու Իրաք զորք ուղարկելու իրենց որոշումները:

Որքան էլ Իտալիայի եւ Ճապոնիայի վարչապետներն ահաբեկչությանը տեղի չտալու վճռականություն հայտնեն, մասնանշելով, թե Իրաքից չեն հեռանա, այնուամենայնիվ, նրանց հազիվ թե հավանություն տան շարքային իտալացիներն ու ճապոնացիները, ինչպես իսպանացիները չեն տվել: Քանի որ նշված երկրների վարչապետներն Իրաքում մնալու վճռականությամբ արտահայտում են ԱՄՆ-ի կամքը, ուստի նրանց վճռականությունն ընդամենը կհանգեցնի Իտալիայի, Ճապոնիայի, Իսպանիայի, Հարավային Կորեայի, Կոլումբիայի եւ Լեհաստանի պես դաշնակից երկրներում հակաամերիկյան տրամադրությունների առաջացմանը:

ՏԻԳՐԱՆ ԾԱՌՈՅԱՆ

2004 թ. մարտին Թայվանում կանցկացվի անկախության հանրաքվե

Թայվանի նախագահ Չեն Շույբյանը մտադիր է եկող տարվա մարտին կայանալիք նախագահական ընտրություններին զուգահեռ անցկացնել ինքնիշխանության հանրաքվե: Ռոյթեր գործակալությունը հաղորդում է, որ առաջիկա նախագահական ընտրություններում Չեն Շույբյանին սպասում է դժվարին մրցակցություն, եւ հանրաքվեն թերեւս նպատակ ունի հարուցել ՉԺՀ-ի կտրուկ հակազդեցությունը եւ դրա հետեւանքով թայվանցիներին համախմբել ներկայիս նախագահի շուրջը:

«Ազգն» արդեն տեղեկացրել է անցյալ հինգշաբթի Թայվանի խորհրդարանի ընդունած այն օրենքի մասին, որը թույլ է տալիս սահմանադրական փոփոխությունների վերաբերյալ հանրաքվե անցկացնել ՉԺՀ-ի հարձակման կամ արտաքին այլ սպառնալիքի ծագման դեպքում: Ընդունված օրենքը նախատեսում է հանրաքվեի դնել Թայվանի անկախության, կղզու անվան կամ դրոշի փոփոխման հարցերը: «Արտաքին սպառնալիքն իրական է Թայվանի համար: Երկրի ինքնիշխանությունը կարող է խախտվել ամեն պահի: Եթե սպասենք կոմունիստների հարձակմանը, ապա չափազանց ուշ կլինի», հանրաքվեի անցկացման կապակցությամբ հայտարարել է նախագահ Չեն Շույբյանը:

Թայվանում հանրաքվե անցկացնելու օրենքի ընդունումը լրջորեն մտահոգել է Պեկինի իշխանություններին: Թայբեյի ազգային համալսարանի քաղաքագետ Յու Ֆոյի կարծիքով, օրենքի ընդունումը «շատ լուրջ քայլ է, որը կարող է հրահրել ՉԺՀ-ին, հիասթափեցնել ԱՄՆ-ին եւ ծանր կացության մատնել ընտրողների մեծ մասին»:

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

Ռուսական ընկերությունը ձեռք է բերել Վրաստանի էներգետիկ օբյեկտների բաժնետոմսերը

Ռուսական «Վեդոմոստի» թերթը երեկ տեղեկացրեց, որ «ԵԷՍ Ռոսիի» ՌԲԸ-ն ամերիկյան «AES Corporation» ֆիրմայից 23 մլն դոլարով ձեռք է բերել Վրաստանի էներգետիկ օբյեկտների ակտիվները: Այդ գումարը տասնապատիկ պակաս է դրանց գնման ժամանակ ամերիկյան ֆիրմայի վճարած գումարից: «ԵԷՍ Ռոսիի» ընկերության ղեկավարությունը հրաժարվել է հավելյալ մանրամասնություններ տրամադրել:

«AES Corporation»-ի 2003 թ. 3-րդ եռամսյակի ֆինանսական հաշվետվության մեջ նշվում է, որ ֆիրման 2003 թ. հուլիսին համաձայնել է վրացական էներգետիկ 3 ընկերություններում իր բաժնետոմսերի 100 տոկոսը վաճառել 23 մլն դոլարով, թեեւ դրանք իրեն արժեցել էին 260 մլն դոլար ուղղակի ներդրումներ եւ Վերականգնման ու զարգացման եվրոպական բանկի 60 մլն դոլարի վարկեր:

Գործարքին լավատեղյակ աղբյուրներից մեկը հայտնել է, որ Վրաստանի էներգետիկ օբյեկտներն իրականում ավելի թանկ են նստել «ԵԷՍ Ռոսիի» ընկերության վրա: 23 մլն դոլար վճարվել է անմիջականորեն բաժնետոմսերի համար, իսկ ընդհանուր առմամբ գործարքի գումարը կազմել է մոտ 80 միլիոն, ներառյալ վրացական ընկերությունների պարտքերը եւ հիդրոէլեկտրակայանների վարձակալական վճարները:

«AES Corporation»-ին պատկանում էին Թբիլիսիի «Թելասի» բաշխիչ համակարգի բաժնետոմսերի 75 տոկոսը, Թբիլիսիի 600 մեգավատանոց ՊՇԷԿ-ի երկու էներգաբլոկները, Վրաստանից Թուրքիա էներգիա արտահանող «AES Transenergy» ընկերության բաժնետոմսերի 50 տոկոսը եւ «Խրամեսի» բաժնետիրական ընկերության երկու ՀԷԿ-երի կառավարման իրավունքը: Էներգետիկների հաշվարկների համաձայն, գործարքի շնորհիվ «ԵԷՍ Ռոսիի» ընկերությունը կկարողանա վերահսկել Վրաստանում էլեկտրաէներգիայի արտադրության 20 տոկոսը եւ իրացման 35 տոկոսը:

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

Անկայունությունը սպառնում է նավթամուղի կառուցմանը

Անգլիական «Դեյլի թելեգրաֆ» հեղինակավոր թերթն անդրադառնալով Վրաստանի դեպքերին մտահոգություն է հայտնում «Բրիտիշ փեթրոլիումի» ղեկավարությամբ Ադրբեջանից Թուրքիա ձգվող Բաքու-Ջեյհան նավթամուղի կառուցման վերաբերյալ՝ նշելով, որ երկրում անկայունությունը սպառնում է 1.8 մլրդ ֆունտ ստեռլինգ արժողությամբ երազանքի իրականացմանը: Ցեխոտ ու կեղտոտ փողոցներով Շաքիրե գյուղից մոտ 500 յարդ այն կողմ արդեն իսկ սկսված հողային աշխատանքներն արեւմտյան ղեկավարներին կասպիականի նավթից օգտվելու հույսերի նոր դարաշրջան էր բացելու: 7 տարվա ընթացքում ակնկալվում էր, որ նավթի արտադրությունն այնտեղ կհասնի Սաուդյան Արաբիայի արտադրության կեսից ավելիին: Բայց քաղաքական անկայունությունը հենց տարածքի «սրտում» այժմ սպառնում է այդ հույսերի իրականացմանը: Շաքիրեում գրեթե յուրաքանչյուր կիսավեր տան սեփականատեր պատից կախված կամ անկողնու տակ թաքցրած հրացան ունի ինքնապաշտպանության համար: Գյուղացիները մոտ 10 ֆունտ են ստանում ամիսը, եւ նավթամուղը, իհարկե, նրանց տնտեսական բարեփոխում է խոստանում, բայց որին նրանք չեն հավատում: Գյուղացիներն իրենց տարածքով անցնող խողովակաշարի համար առաջին հերթին փոխհատուցում են պահանջում, այլապես «ոչ մի կառուցում չի լինելու այստեղ», ասում են նրանք:

Միջին Արեւելքից հետո Արեւմուտքն այստեղ եւս շուտով շանտաժի է ենթարկվելու դժգոհողների, անջատողականների եւ մանր տարածքների ղեկավարների կամ առաջնորդների մի ամբողջ բանակի կողմից, որոնք կարող են ցանկության դեպքում իրենց հսկողության տակ վերցնել խողովակաշարի իրենց տարածքով անցնող հատվածը: Հարավային Օսիան եւ Աբխազիան կառավարական հսկողությունից դուրս են եւ առաջին հերթին ավելի հավատարիմ են Ռուսաստանին, որն իր հերթին դժգոհ է նավթատարի շինարարությունից: Աբաշիձեն Աջարիայում իր անձնական ազատական «պետությունն» է հիմնել, իսկ լեռնցի սվանները հյուսիսում տասնամյակներ շարունակ վերահսկում են Ռուսաստանից եկող էներգիան: Ամեն անգամ, երբ Թբիլիսիի որոշումները նրանց դուր չէր գալիս, նրանք անջատում էին հոսանքը: Ադրբեջանն, իր հերթին, տարածքային դյուրավառ արկղիկ է, որտեղ անցյալ ամիս տեղի ունեցած ընտրություններում մեծ դեր խաղացին մեքենայությունները: Բողոքների հետեւանքով 2 հոգի մահացան եւ հարյուրավոր մարդիկ վիրավորվեցին: Թուրքիան, քուրդ ազգայնականները սպառնալիքներ են հնչեցրել խողովակաշարի դեմ:

Այս բոլորին դիմագրավելու համար «Բրիտիշ փեթրոլիումն» ու իր գործընկերներն արտակարգ միջոցներ են սկսել ձեռնարկել նավթամուղի անվտանգությունն ապահովելու համար: Կառուցվելու է չժանգոտվող պողպատից, տեղադրվելու է բավական խոր եւ հսկվելու է ամերիկյան վերապատրաստվածություն ստացած հարյուրավոր զինվորների կողմից, եզրակացնում է «Դեյլի թելեգրաֆը»:

Արդյոք այս բոլորն ավելորդ ծախսեր չե՞ն ենթադրելու:

Բջջային հեռախոսից օգտվող բրիտանացի վարորդները կենթարկվեն խոշոր տուգանքների

Մեծ Բրիտանիայում երեկվանից ուժի մեջ է մտել օրենք, որը վարորդներին արգելում է ընթացքի ժամանակ օգտվել բջջային հեռախոսից: BBC-ն հաղորդում է, որ ոստիկանները կարող են օրինախախտներին տեղում տուգանել 30 ֆունտ ստեռլինգի չափով: Եթե օրինախախտն առաջացնի ճանապարհային լուրջ պատահար, եւ գործը հասնի դատարան, ապա տուգանքը կարող է հասնել 1000 ֆունտ ստեռլինգի՝ մարդատար մեքենաների վարորդների, 2500 ֆունտի՝ բեռնատարների, ֆուրգոնների եւ ավտոբուսների վարորդների համար:

Ավելի վաղ ընդունված մեկ ուրիշ օրենք վարորդների համար պատասխանատվություն էր նախատեսում միայն այն դեպքում, եթե նրանք մեքենայի վերահսկողությունը կորցնում էին բջջային հեռախոսից օգտվելու պատճառով:

Մոտ 9 մլն բրիտանացիներ խոստովանում են, որ ղեկի մոտ օգտվում են բջջային հեռախոսից: Ավելի քան 700 հազար անձինք հայտնել են, որ այդ պատճառով իրենք քիչ է մնացել ավտովթարի ենթարկվեն: Մասնագետների գնահատումների համաձայն, ավտոմեքենա վարելիս բջջային հեռախոսով զրուցելը վթարի հավանականությունը մեծացնում է 4 անգամ:

Պ. Բ.

Մշակույթ

Անտուն թատրոնը հյուրախաղերից տուն վերադարձավ փայլուն հաջողություններով

Լիբանանյան հյուրախաղերից վերադարձել է Երեւանի մնջախաղի թատրոնը։ Նոյեմբերի 16-19-ին Հայկական բարեգործական ընդհանուր միության հայ երիտասարդաց ընկերակցության «Անդրանիկ» մշակութային միության նախաձեռնությամբ եւ Լիբանանյան ամերիկյան համալսարանի գործակցությամբ իրականացված հյուրախաղերի ժամանակ ներկայացվեցին թատրոնի լավագույն 4 ներկայացումները՝ «Խաղը», «Արթնի երազը», «Թռիչքը» եւ, իհարկե, Շառլ Բոդլերի պոեզիայի մոտիվներով ստեղծված «Չարի ծաղիկները»։ Մեզ հասած մամուլի առաջին արձագանքներն իսկապես շոյիչ են ամեն մի թատրոնի համար։ Ինչպես նշված էր «Անդրանիկ» մշակութային միության տարածած ազդագրում, Լիբանանյան ամերիկյան համալսարանի «Գյուլբենկյան» սրահում ելույթ էր ունենում «համաշխարհային ճանաչում վայելող» թատերախումբ։ Եվ սա բնավ չափազանցություն չէ։

1972 թվականին հիմնադրված մնջախաղի թատրոնն իսկապես համաշխարհային ճանաչման է արժանացել, որի վերջին վկայությունը երկու տարի առաջ Երեւանում կազմակերպված միջազգային փառատոնն էր։

- Այսօր մենք շատ ու շատ հրավերներ ունենք աշխարհի ամենատարբեր երկրներից, մեր զրույցի ժամանակ ասաց թատրոնի գեղարվեստական ղեկավար Ժիրայր Դադասյանը։ Սակայն ինչպես հաճախ նկատելի է մեր իրականությունում՝ ֆինանսական միջոցները չեն բավականացնում։

Շնորհակալություններս եմ հայտնում այս հյուրախաղերի կազմակերպիչներին եւ հովանավորներին, ովքեր հնարավորություն ստեղծեցին հայ մշակույթի մաս կազմող մեր արվեստը ներկայացնել ոչ միայն մեր հայրենակիցներին, այլեւ օտարազգիներին։

Սփյուռքահայությունը, մասնավորապես՝ լիբանանահայությունը, լավ ծանոթ չէր այս թատրոնին։ Սակայն տեսաերիզներից արդեն որոշակի կարծիք ստեղծվել էր։ Եվ, ահա, ներկայացումներից հետո շքեղ մեկնաբանություններ տպագրեցին ոչ միայն հայատառ, այլեւ անգլիատառ, արաբատառ, ֆրանսատառ թերթերը, հանդեսները։

«Ցավի ծաղիկները» ոչ թե ցավ է պատճառում, այլ երազային ու ցնորական իրավիճակներ է ստեղծում մեզ համար»։ «Մեզ հիացնում են հայ արտիստները, նրանց վարպետությունն ու հասունությունը։ Զարմանալի թատրոն է»։ «Ճիշտ է, մնջախաղը թարգմանության կարիք չունի, սակայն այս հյուրախաղերին եկած երեւանցի արտիստները ապացուցում են, որ Երեւանը լուրջ թատրոնի քաղաք է»։

... Սրանք հատվածներ են օտարալեզու հրապարակումներից։ Շատ ավելի ջերմ են հայերեն հանդեսների ու թերթերի հրապարակումները։

12 մասնակցով Լիբանանում հայ արտիստներն իսկապես շքեղ ներկայացումներ ստեղծեցին, մշակութային մի փոքրիկ փոթորիկ առաջացրին։ Բացի Բեյրութում կայացած ներկայացումներից մեկն էլ եղավ Բուրջ Համուդի «Պողոսյան» հանդիսասրահում՝ վարժարանների երեխաների համար։

Ու, ահա, թատրոնը վերադարձել է Երեւան, այսինքն՝ տուն։ Բայց տո՞ւն է վերադարձել։

Արդեն օգոստոս ամսից Երեւանի մնջախաղի թատրոնը սրահ այլեւս չունի։ Գեղարվեստի ակադեմիայի սրահը, պայմանագրի ժամկետի լրացման պատճառով, հանձնված է տերերին։ Ժիրայր Դադասյանի ասելով՝ մշակույթի նախարարությունը խոստացել է լուծել պետական այս թատրոնի «տան» հարցը։ «Մենք վստահ ենք, լիահույս ենք ու հավատում ենք այս խոստումին, ասում է Ժիրայր Դադասյանը։ Որովհետեւ եթե չհավատանք, ապա ամեն ինչ անիմաստ է դառնում»։

Մենք եւս հույս ունենանք, որ իսկապես միջազգային ճանաչման արժանացած այս թատրոնը տանիք կունենա։

ՍԵՐԳԵՅ ԳԱԼՈՅԱՆ

«Փարոսի» երգը Իտալիայի արեւի տակ

Նոյեմբերի 6-9 Նեապոլում կայացավ Voci nel Sole («Ձայներ արեւի տակ») խմբերգային երաժշտության երկրորդ միջազգային փառատոնը, որին առաջին անգամ մի կոլեկտիվ մասնակցեց Հայաստանից՝ «Փարոս» կամերային երգչախումբը։

Այս տարի «Փարոս» երգչախումբը, որի գրեթե բոլոր անդամները հաշմանդամի սայլակներով են, նշում է իր գոյության 10-ամյակը։ Երգչախումբը ստեղծվել է 1993 թ. Միջազգային հետվնասվածքային վերականգնողական կենտրոնում (ՄՀՎԿ) եւ իր գործունեության բոլոր տարիներին անքակտելիորեն կապված է այդ հաստատության հետ։ ՄՀՎԿ տնօրեն, Հայաստանի Կարմիր խաչի միության նախագահ Մխիթար Մնացականյանի բարի կամքի եւ անփոփոխ աջակցության շնորհիվ երգչախմբի անդամները տարեկան 2 անգամ վերականգնման հերթական կուրս են անցնում կենտրոնի հյուրընկալ պատերի ներքո՝ համատեղելով այն ամենօրյա փորձերի հետ։

10 տարվա ընթացքում «Փարոսը» բազմիցս ելույթ է ունեցել Երեւանի տարբեր համերգասրահներում եւ Հայաստանի տարբեր շրջաններում։ Այս բոլոր տարիներին երգչախմբի անփոփոխ ղեկավարն է մաեստրո Վաչագան Նալբանդյանը, որը հազվագյուտ համառությամբ իր կոլեկտիվը տանում է նոր ստեղծագործական բարձունքների։ Պարզ միաձայն ժողովրդական երգերի յուրացումից սկսելով՝ երգչախումբն աստիճանաբար ընդլայնում էր իր երգացանկը եւ բազմամյա համառ աշխատանքի շնորհիվ այսօր «Փարոսը» կատարում է հայ եւ արտասահմանյան երգահանների բարդագույն խմբային ստեղծագործություններ։

Հայտնի էին նաեւ երգչախմբի արտասահմանյան հյուրախաղերը Լիբանանում (1997 թ.), Թբիլիսիում (1998 թ.՝ Սպիտակի երկրաշարժի 10-ամյակի կապակցությամբ) եւ Մեծ Բրիտանիայում, ուր «Փարոսը» մասնակցեց Ձեռք-2000 միջազգային խմբերգային փառատոնին եւ մի շարք բարեգործական համերգներ տվեց։

Անցյալ տարի Բաց հասարակության ինստիտուտի Սորոսի հիմնադրամի աջակցությամբ խումբը նոր համերգային ծրագիր յուրացրեց եւ ձայնագրեց իր առաջին լազերային ձայնասկավառակը։

Նեապոլից ստացված հրավերը եւ պատվավոր էր, եւ պարտավորեցնող։ Առաջին հերթին հարկ էր լուծել հավերժ մի խնդիր՝ այդ թանկ ուղեւորության համար հովանավորներ գտնել։ Այս հարցում անգնահատելի աջակցություն (այն էլ ոչ առաջին անգամ) ցուցաբերեց ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս Ռիմա Ասատֆյանին, դիմելով ավիատոմսերի վճարն ապահովելու խնդրանքով ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանին։ Հարցի՝ նախագահի կողմից դրականորեն լուծելն էլ կանխորոշեց ողջ միջոցառման հաջողությունը։

«Փարոսին» էական աջակցություն ցուցաբերեցին նաեւ ՀՀ Ազգային ժողովի նախագահ Արթուր Բաղդասարյանը, Երեւանի քաղաքապետ Երվանդ Զախարյանը, Հայաստանում Իտալիայի դեսպանության կցորդ Ձորջիո Մարկոնին, ինչպես նաեւ ամերիկացի բարերար, «Ռոզա գրուպ» ընկերության նախագահ Ռոջեր Շտրաուխը։ Տեխնիկական խնդիրների լուծումն ստանձնեց «Ունիսոն» հասարակական կազմակերպությունը՝ գործադիր տնօրեն Արմեն Ալավերդյանի ղեկավարությամբ։

Ինչ վերաբերում է փառատոնի կազմակերպիչներին, ապա վերջիններս ոգեւորությամբ ընդունեցին այդ խոշորագույն մշակութային իրադարձությանը հայ հաշմանդամների երգչախմբի մասնակցության մտահղացումը եւ իրենց կողմից հնարավոր գտան գործնականորեն անվճար տեղավորել «Փարոսի» երգիչներին հոյակապ մի հյուրանոցում։

Մրցույթին մասնակցեց 16 երգչախումբ՝ եվրոպական 7 երկրներից։

Ըստ ժյուրիի անդամների, որի կազմում էին Իտալիայի երաժշտանոցների պրոֆեսորներ, մասնակիցների մակարդակը այս անգամ չափազանց բարձր էր, եւ շատ դժվար էր այս կամ այն կոլեկտիվի օգտին որոշում կայացնելը։ Մեր երգչախմբի երգացանկում ընդգրկված էին Կոմիտասի, Եկմալյանի եւ Կանաչյանի խմբերգերը։ Հայ երաժիշտների կատարմամբ հնչեց նաեւ Սկարլատիի O cessate di piagarmi ստեղծագործությունը, որը նույնպես բարձր գնահատականի արժանացավ։

Արդյունքում «Փարոսն» ընդգրկվեց լավագույն հինգ կոլեկտիվների կազմի մեջ եւ ստացավ հատուկ դիպլոմ։ Մեր երգչախմբին արժանացրին մեծ պատիվ՝ մենահամերգով հանդես գալու Terme di Agnano համալիրի դահլիճում։

Փառատոնի ավարտից հետո «Փարոսը» 2 օր անցկացրեց Հռոմում, որտեղ այլեւայլ տեսարժան վայրերի հետ եղավ նաեւ Վատիկանի Սուրբ Պետրոսի մայր տաճարում, որտեղ բացառիկ թույլտվություն ստացավ կատարել մեկ ստեղծագործություն։ Կոմիտասի Պատարագից «Ազգային օրհներգի» կատարումը դարձավ «Փարոսի» Իտալիայում կայացած հյուրախաղերի արժանավոր պսակը։

ՌՈՄԵԼԱ ԱՄԱԶԵՐՅԱՆ
Նեապոլ-Հռոմ-Երեւան

Հ. ՂԱՓԼԱՆՅԱՆ-80

Մեծի մեծարումը

Երկու օր առաջ Երեւանի քաղաքապետարանի Դրամատիկական թատրոնում տեղի ունեցավ թատրոնի հիմնադիր, հայ թատրոնի մեծագույն բեմադրիչներից մեկի՝ Հրաչյա Ղափլանյանի 80-ամյակին նվիրված երեկոն։ Խոսեցին նրանք, ովքեր աշխատել են մեծ ռեժիսորի հետ, նրանք, ովքեր եղել են Ղափլանյանի հետեւորդներն ու աշակերտները, նրանք, ովքեր այսօր շարունակում են Հրաչյա Ղափլանյանի գործը։ Հուշեր շատ կային, ամեն մեկը ցանկանում էր գտնել Ղափլանյանի բնութագրման համար հատուկ եւ առանձնակի մանրամասներ։ Մոտ ժամանակներս «Ազգը» գրելու է թատրոնի եւ Հրաչյա Ղափլանյանի մասին։

Ա. Բ.

ՇՆՈՐՀԱՆԴԵՍ

Կեղծիքների դեմն առնելու միտումով

«Ոսկան Երեւանցի» հրատարակչությունը հիանալի նվեր է պատրաստել հայ մշակույթի պատմությունն ուսումնասիրող մասնագետների եւ ընթերցող լայն շրջանակների համար՝ հրատարակելով հանրապետության վաստակավոր ճարտարապետ, ճարտարապետության դոկտոր, պրոֆեսոր Էդմոնդ Տիգրանյանի «Հայ ճարտարապետների գործունեությունը Անդրկովկասում (19-րդ դարի վերջ-20-րդ դարի սկիզբ)» հանրագիտարանային հրատարակությունը։

Գրքի շնորհանդեսը կայացավ օրերս «Արմենպրեսի» մամլո սրահում։ Գիրքը ներկայացրեց ՀՀ մշակույթի եւ երիտասարդության հարցերի նախարարության հրատարակչական վարչության պետ Էդվարդ Միլիտոնյանը։ «Սա այն բացառիկ հրատարակություններից մեկն է, որը սիրով պետք է ներկայացվեր պետական պատվերով տպագրվելու պատվին, որովհետեւ մի ողջ դարաշրջանի պատմություն է», ասաց Է. Միլիտոնյանը։ Իսկ ինչպես նշեց աշխատության հրատարակման նախանձախնդիրներից մեկը՝ Երեւանի ճարտարապետական համալսարանի ռեկտոր Արեգ Բեգլարյանը, «Էդմոնդ Տիգրանյանի աշխատությունը սոսկ արվեստագիտական ուսումնասիրություն չէ, այլեւ իրավաբանական փաստաթուղթ»։

Շատ ու շատ շինություններ, որոնք կառուցվել են ինչպես Անդրկովկասի, այնպես էլ Ռուսաստանի քաղաքներում, կամ ավերվել են, կամ փորձ է արվել սեփականաշնորհել օտարազգիների կողմից։ Ու հենց կեղծարարությունից փրկելու նպատակ ունի այս գրքի հրատարակությունը։

Տարիներ առաջ ամերիկահայ Արմիկ Հակոբյանի հովանավորությամբ այս գրքի փոքրիկ մի տպաքանակ տպագրվեց, որն իրացվեց սփյուռքում։ «Ոսկան Երեւանցի տպագրատուն» արտադրահրատարակչական բաժնետիրական ընկերության եւ հատկապես գործադիր տնօրեն Մեխակ Սարգսյանի նախաձեռնությամբ գիրքն այս անգամ հրատարակվեց պետական պատվերով։ Տպագրատունը խնդրեց հոգալ միայն նյութերի ծախսը։ «Այսպիսի արժեքավոր գրքեր այժմ սակավ են տպագրվում՝ չնայած գրքի ահռելի վիճակին, մեր զրույցի ժամանակ ասաց Մեխակ Սարգսյանը։ Իսկ այս գիրքը, որի հրատարակումը տպագրատանը ոչ մի լումա եկամուտ չբերեց, պետք էր հրատարակել թեկուզ պատմական կեղծումներից զերծ մնալու համար»։

Իսկապես հիշատակության արժանի գործ է կատարվել, որի համար գրքի շնորհանդեսին ներկա մեր անվանի արվեստագետները խորին շնորհակալություն հայտնեցին այս գործն իրականացնողին։

Ս. Գ.

«Ազգի» գրադարանի նոր գրքերը

■ **Էդիկ Մինասյանի «Սոցիալ-տնտեսական վերափոխումները Հայաստանի Հանրապետությունում (1990-2003 թթ.)»** աշխատությունը նվիրված է մեր հանրապետության սոցիալ-տնտեսական վերափոխումների՝ ավելի քան տասը տարիների պատմության ուսումնասիրությանը։ Հրատարակվել է Երեւանի պետական համալսարանի հրատարակչությունում, 2003 թ., 443 էջ է։

■ **Համո Սահյանի «Ինձ բացակա չդնեք»** վերջին գրքում ընդգրկված են նրա 1986-92 թթ. գրած բանաստեղծությունները։ Գիրքը վերահրատարակվել է ՀՀ էներգետիկայի նախարար Արմեն Մովսիսյանի հովանավորությամբ։ Հրատարակվել է «Հայաստան» հրատարակչությունում, 2003 թ., 178 էջ է, 11.1 տպագիր մամուլ, գինը՝ պայմանագրային։

■ **Համո Սահյան. «Գրչի, խոսքի, խղճի կշիռը»** գրքում, որը կազմել է Շչորս Դավթյանը, ամփոփված են մեծ բանաստեղծի հոդվածները գրականության հիմնահարցերի, ականավոր գրողների ու արվեստագետների մասին, ինչպես նաեւ հարցազրույցներ գրական գործընթացի, քաղաքական իրադարձությունների եւ մի շարք այլ հարցերի շուրջ, որոնք ժամանակին տպագրվել են պարբերական մամուլում։ Հրատարակվել է «Ոսկան Երեւանցի» հրատարակչությունում, 2003 թ., 273 էջ է։ Տպագրվել է Երեւանի համալսարանի տպարանում, տպաքանակը՝ 500։

ԾԱՂՐԱՆԿԱՐՉԻ ԱՉՔԵՐՈՎ

ԿՈՐԵԼ Է
Առնոլդ Ռոմանովիչ Բաղդասարովի ատեստատը՝
A 113807, ավարտել է 1996-97 թթ.։
Համարել անվավեր։

Վիճակահանությունն ընտրեց մրցակիցներին

Կիրակի օրը Լիսաբոնում տեղի ունեցավ ֆուտբոլի Եվրոպայի առաջնության եզրափակիչ փուլի մասնակիցների վիճակահանությունը, որով 16 հավաքականները ընդգրկվեցին 4 խմբերում: Մինչ վիճակահանությունը, ելնելով հավաքականների վարկանիշներից, թիմերին բաժանել էին 4 «զամբյուղների»: Առաջին «զամբյուղում» ընդգրկված հավաքականները` Պորտուգալիան, Ֆրանսիան, Շվեդիան ու Չեխիան, պետք է գլխավորեին նախնական փուլի 4 խմբերը: Ընդ որում, նախապես որոշվել էր, որ առաջնության կազմակերպիչ երկրի` Պորտուգալիայի ընտրանին պետք է գլխավորի «A» խումբը:

Պորտուգալացի հանրահայտ երգչուհի Դուլսե Պոնտեսը վիճակահանության արարողությունը հայտարարեց բացված, որից հետո Եվրոպայի ներկայիս չեմպիոն Ֆրանսիայի հավաքականի նախկին ավագ Լորան Բլանը պատվավոր գավաթը հանձնեց առաջնության կազմկոմիտեին: Եվրոպայի գավաթի նոր տերը հայտնի կդառնա 2004 թ. հուլիսի 4-ին կայանալիք եզրափակիչ հանդիպումից հետո: Վիճակահանությանը ներկա էին շուրջ 2000 հյուրեր, այդ թվում ֆուտբոլի ազգային ֆեդերացիաների ներկայացուցիչներ, հավաքականների մարզիչներ, անցյալում հայտնի ֆուտբոլիստներ ու լրագրողներ, որոնք անհամբերությամբ էին սպասում արդյունքներին:

ՈւԵՖԱ-ի գործադիր տնօրեն Գերհարդ Այգների եւ նրա հետնորդ Լարս Քրիստեր Օլսենի, ինչպես նաեւ պորտուգալական ֆուտբոլի անցյալի եւ ներկայիս «աստղեր» Էյսեբիոյի եւ Ռուի Կոշտայի, Ֆրանսիայի հավաքականի նախկին ավագ Լորան Բլանի մասնակցությամբ կատարված վիճակահանությամբ 16 հավաքականները բաշխվեցին 4 խմբերում հետեւյալ կերպ.

«A» խումբ. Պորտուգալիա, Հունաստան, Իսպանիա, Ռուսաստան

«B» խումբ. Ֆրանսիա, Անգլիա, Շվեյցարիա, Խորվաթիա

«C» խումբ. Շվեդիա, Բուլղարիա, Դանիա, Իտալիա

«D» խումբ. Չեխիա, Լատվիա, Գերմանիա, Հոլանդիա

Մասնագետների կարծիքով, ամենաուժեղ խումբը, որը կնքեցին «մահվան խումբ» անվանումով, «D» խումբն է: Եվրոպայի առաջնության ընտրական մրցաշարում մեծ անակնկալ մատուցած Լատվիայի հավաքականին իրոք շատ ուժեղ մրցակիցներ են բաժին ընկել: Դժվարին խումբ է բաժին հասել նաեւ Ռուսաստանի ընտրանուն:

Բնականաբար, վիճակահանությունից անմիջապես հետո հավաքականների մարզիչները, ֆուտբոլի մասնագետներն իրենց կարծիքները հայտնեցին: Պորտուգալիայի հավաքականի գլխավոր մարզիչ Լուիս Ֆելիպե Սկոլարին գոհ էր վիճակահանությունից, թեեւ նույն խմբում ընդգրկվել էր նաեւ Իսպանիայի ընտրանին: Սկոլարին հայտարարել է, որ հավաքականի առջեւ խնդիր է դրվելու մտնել քառորդ եզրափակիչ: Հայաստանի հավաքականի նախկին մրցակից իսպանացիների գլխավոր մարզիչ Ինյակի Սաեսը նշել է, որ հարկ է զգուշանալ ռուսներից: Նա նշել է, որ թեեւ Ռուսաստանի հավաքականն իրեն ավելի քիչ է ծանոթ, քան պորտուգալացիներն ու հույները, սակայն ինքը լավ է ճանաչում իսպանական «Սելթայում» հանդես եկող ռուս լեգեոներ Ալեքսանդր Մոստովոյին, որը նույնպես ՌԴ հավաքականի անդամ է: Ըստ Սաեսի, «A» խմբում քառորդ եզրափակիչի ուղեգրի համար համառ ու անզիջում պայքար կծավալվի:

Իսկ ահա, ՌԴ հավաքականի գլխավոր մարզիչ Գեորգի Յարցեւի կարծիքով, նորմալ խումբ է եւ ամեն ինչ կախված է իրենցից: Գլխավորը Եվրոպայի առաջնությանը լավ նախապատրաստվելն է: Նա նաեւ նշել է, որ ավելի շատ պետք է զգուշանալ տանտերերից, քանի որ պորտուգալացի «ոսկե տղաների» սերնդի համար, որոնց թվում է եւ Լուիս Ֆիգուն, առաջնությունը վերջին հնարավորությունն է կյանքում ինչ-որ նվաճման հասնելու:

ՌԴ ֆուտբոլային միության նախագահ Վյաչեսլավ Կոլոսկովի կարծիքով, հավաքականն ի վիճակի է հաղթահարելու նախնական փուլի արգելքը եւ մտնելու քառորդ եզրափակիչ:

Անգլիայի հավաքականի գլխավոր մարզիչ Սվեն-Գորան Էրիկսոնի համոզմամբ, ֆրանսիացիների հետ հանդիպումը շատ բարդ, բայց միեւնույն ժամանակ դիտարժան կլինի: Նրա կարծիքով, հնարավոր է հաղթել ֆրանսիացիներին, եթե ցուցադրեն այն խաղը, որին անգլիացիներն ընդունակ են: Նա Ֆրանսիայի հավաքականին համարում է հաղթողի գլխավոր հավակնորդներից մեկը:

Ֆուտբոլի Եվրոպայի 12-րդ առաջնությունը կմեկնարկի 2004 թ. հունիսի 12-ին Պորտոյի «Անտաս» մարզադաշտում կայանալիք Պորտուգալիա-Հունաստան հանդիպումով: Խաղերը տեղի կունենան Պորտուգալիայի ութ քաղաքների (Լիսաբոն, Պորտո, Ֆարու, Լեյրիա, Գիմարաեշ, Կոիմբրա, Բրագա, Ավեյրո) 10 մարզադաշտերում (Լիսաբոնում ու Պորտոյում մրցումները կանցկացվեն 2 մարզադաշտում): Յուրաքանչյուր օր կկայանա մեկ խմբի երկու հանդիպում ըստ խմբերի հերթականության: Առաջին խաղը կսկսվի Երեւանի ժամանակով ժամը 21-ին, երկրորդը` 23:45-ին:

Ահա Եվրոպայի առաջնության խաղացանկը

12 հունիսի
Պորտուգալիա-Հունաստան
Իսպանիա-Ռուսաստան

13 հունիսի
Շվեյցարիա-Խորվաթիա
Ֆրանսիա-Անգլիա

14 հունիսի
Դանիա-Իտալիա
Շվեդիա-Բուլղարիա

15 հունիսի
Գերմանիա-Հոլանդիա
Չեխիա-Լատվիա

16 հունիսի
Հունաստան-Իսպանիա
Ռուսաստան-Պորտուգալիա

17 հունիսի
Անգլիա-Շվեյցարիա
Խորվաթիա-Ֆրանսիա

18 հունիսի
Բուլղարիա-Դանիա
Իտալիա-Շվեդիա

19 հունիսի
Լատվիա-Գերմանիա
Հոլանդիա-Չեխիա

20 հունիսի
Իսպանիա-Պորտուգալիա
Ռուսաստան-Հունաստան

21 հունիսի
Խորվաթիա-Անգլիա
Շվեյցարիա-Ֆրանսիա

22 հունիսի
Իտալիա-Բուլղարիա
Դանիա-Շվեդիա

23 հունիսի
Հոլանդիա-Լատվիա
Գերմանիա-Չեխիա

1/4 եզրափակիչ

24 հունիսի
A1-B2 (25-րդ խաղ)

25 հունիսի
B1-A2 (26-րդ խաղ)

26 հունիսի
C1-D2 (27-րդ խաղ)

27 հունիսի
D1-C2 (28-րդ խաղ)

Կիսաեզրափակիչ

30 հունիսի
25-րդ եւ 27-րդ խաղերի հաղթողները

1 հուլիսի
26-րդ եւ 28-րդ խաղերի հաղթողները

4 հուլիսի
Եզրափակիչ

ԴԵՎԻՍԻ ԳԱՎԱԹ

Ավստրալիացի թենիսիստները Դեւիսի գավաթակիր

Մելբուռնում թենիսի Դեւիսի գավաթը վիճարկեցին Ավստրալիայի եւ Իսպանիայի հավաքականները: Ինչպես եւ սպասվում էր, պատվավոր մրցանակին արժանացան նման մրցաշարերի մեծ փորձ ունեցող ավստրալիացի թենիսիստները, որոնք 28-րդ անգամ դարձան Դեւիսի գավաթակիր: Ինչպես արդեն տեղեկացրել էինք, առաջին երկու հանդիպումներից հետո մրցախաղի հաշիվը հավասար էր: Մրցումների 2-րդ օրը կայացած զուգախաղում ավստրալիական Ուեյն Արթուրս-Թոդ Վուդբրիջ զույգը պարտության մատնեց իսպանացիներ Ալեքս Կորետխային եւ Ֆելիցիանո Լոպեսին եւ առաջ մղեց իր թիմին (2-1): Հաջորդ օրը տեղի ունեցած մենախաղում էլ առավելության հասավ ավստրալիացի թենիսիստը: Իր թիմին 3-րդ հաղթական միավորը պարգեւեց Մարկ Ֆիլիպուսիսը, որը պարտության մատնեց Խուան Կառլոս Ֆեռերոյին (7-5, 6-3, 1-6, 2-6, 6-0): Եվ քանի որ հաշիվը դարձավ 3-1 եւ այլեւս վերջին հանդիպումը ոչինչ չէր կարող որոշել, կողմերի համաձայնությամբ այն չկայացավ:

Եվրոպայի առաջնությունում կխաղան կանաչ գնդակներով

Սովորաբար ֆուտբոլային յուրաքանչյուր խոշոր ստուգատեսի` աշխարհի, Եվրոպայի առաջնության համար մարզական հանրահայտ ֆիրմաները նոր տիպի գնդակներ են արտադրում: Բացառություն չի կազմի նաեւ Պորտուգալիայում կայանալիք ֆուտբոլի Եվրոպայի հերթական առաջնությունը, որի մասնակիցներին հաճելի անակնկալ են մատուցել «Ադիդաս» հանրահայտ ֆիրմայի մասնագետները: Նրանք նախագծել են նորագույն տեխնոլոգիայով պատրաստված հատուկ գնդակներ, որի մասերը միմյանց են միացված ոչ թե կարերի, այլ ջերմային մշակման շնորհիվ: Գնդակները կապտականաչավուն երանգավորում ունեն: Դրանք պորտուգալացի մեծանուն ծովագնաց Վասկո դե Գամայի նավի մասյանի անվանումն են կրում` «Ռոստեյրու»: Նոր գնդակների մասին դրական կարծիք է հայտնել Անգլիայի հավաքականի եւ Մադրիդի «Ռեալի» ֆուտբոլիստ Դեւիդ Բեքհեմը: Ըստ նրա, այդ գնդակով ավելի հեշտ է ճշգրիտ փոխանցումներ կատարելը, տուգանային եւ անկյունային հարվածների իրացումը: Գնդակին հարվածելիս նույնիսկ տարօրինակ է ձայնը:

Գլխավոր մրցանակը հայ կարատեիստներին

Մայրաքաղաքի Կարեն Դեմիրճյանի անվան մարզահամերգային համալիրում առաջին անգամ անցկացվեց ֆուլ կոնտակտ կարատեի պրոֆեսիոնալ լիգայի մրցախաղ Հայաստանի եւ ԱՊՀ երկրների հավաքականների միջեւ: Այն կազմակերպվել էր մարզաձեւի միջազգային ֆեդերացիայի նախագահ, սեւ գոտի 4-րդ դան Գոռ Վարդանյանի նախաձեռնությամբ: Կայացած 5 ռաունդանոց 5 մենամարտերում ընդհանուր հաղթանակ տարան Հայաստանի հավաքականի պատվիրակները (3-2): Հարկ է նշել, որ մենամարտերը հիմնականում անցան համառ ու անզիջում պայքարում, մարզիկները դրսեւորեցին իրենց պրոֆեսիոնալ վարպետությունը, աչքի ընկան հնարքների բազմազանությամբ: 5 մենամարտերից միայն մեկն ավարտվեց ժամկետից շուտ: Բելառուսցի Միխայիլ Չեպելինսկու եւ Արտակ Քոչարյանի մենամարտն ավարտվեց 2-րդ ռաունդում մեր մարզիկի մրցակցի բացահայտ առավելության պատճառով: Հյուրերից հաղթանակ տոնեց նաեւ ռուսաստանցի Դենիս Լուկաշովը, որը միավորների նվազագույն տարբերությամբ (32-30) հաղթեց Կարեն Նահապետյանին: Մեր մյուս կարատեիստները պարտության մատնեցին իրենց մրցակիցներին եւ ապահովեցին թիմային ընդհանուր հաղթանակը: Հաստատապես տպավորիչ էր ֆիքբոքսինգի աշխարհի չեմպիոն Սուրեն Ղալաչյանի

հաղթանակը վրաց մարզիկ Դավիթ Շվելիձեի նկատմամբ (52-33): Հովիկ Թադեւոսյանը հաղթեց ռուսաստանցի Դենիս Երմակովին (33-24), իսկ Կառլեն Մինասյանը 2 միավորի առավելությամբ պարտության մատնեց ուկրաինացի Ալեքսեյ Կանդալինցեւին (27-25): Եվ այսպես, Հայաստանի հավաքականը հաղթող ճանաչվեց եւ արժանացավ խաղարկվող գավաթին:

Աբրամովիչը ԲԿՄԱ-ի համար նոր «աստղ» է գնում

«Չելսին» բանակցում է բրազիլական Պորտու դե Ալեգրի «Ինտերնասյոնալ» ակումբի ղեկավարության հետ թիմի կիսապաշտպան Նիլմար Օնորատոյի հարցով: Բրազիլական ակումբն իր ֆուտբոլիստի համար 6 մլն ֆունտ է պահանջում: Բացառված չէ, որ արդեն հունվարին Նիլմարն ընդգրկվի «Չելսիում»: Սակայն մրցաշրջան-2004-ը բրազիլացի ֆուտբոլիստը կանցկացնի Մոսկվայի ԲԿՄԱ-ում, որտեղ հանդես կգա վարձավճարով: Այս մասին արդեն պայմանավորվածություն է ձեռք բերվել Ռոման Աբրամովիչի եւ ԲԿՄԱ-ի նախագահ Եվգենի Գինների միջեւ: Պատճառն այն է, որ Բրազիլիայի երիտասարդական հավաքականի 20-ամյա ֆուտբոլիստն Անգլիայում աշխատելու թույլտվություն ստանալու համար դեռեւս անհրաժեշտ քանակի հանդիպումներ չի անցկացրել հավաքականում, ուստի լոնդոնցիները ստիպված են նրան վարձավճարով այլ ակումբի տրամադրել: Նիլմարին ԲԿՄԱ-ում ընդգրկելու առաջարկ էր կատարել թիմի նոր գլխավոր մարզիչ Արթուր Ժորժեն:

Օվկիանիան կհամատեղի երկու մրցաշարերը

Ֆինանսական միջոցների խնայման նպատակով Օվկիանիայի ֆուտբոլի կոնֆեդերացիան որոշել է համատեղել աշխարհի 2006 թ. առաջնության ընտրական մրցաշարի եւ Ազգությունների գավաթի խաղարկության հանդիպումները: Ըստ նոր մրցակարգի, Օվկիանիայի կոնֆեդերացիայի երկու առաջատար հավաքականները` Ավստրալիան եւ Նոր Զելանդիան, պայքարը կսկսեն եզրափակիչ խմբային մրցաշարից, իսկ մյուս հավաքականները բաժանվելով 2 խմբի, հանդես կգան նախնական փուլում: Յուրաքանչյուր խմբից 2-ական լավագույնները եզրափակիչ փուլում կմիանան Ավստրալիայի եւ Նոր Զելանդիայի ընտրանիներին: 6 թիմերի միջեւ անցկացվող մրցաշարում լավագույն արդյունքի հասած 2 թիմերը կվիճարկեն Ազգությունների գավաթը: Հաղթողը Օվկիանիան կներկայացնի Կոնֆեդերացիայի գավաթի խաղարկությունում: Այնուհետեւ այդ երկու լավագույն հավաքականները կրկին կմրցեն միմյանց հետ` այս անգամ արդեն որոշելու 2006 թ. Գերմանիայում կայանալիք աշխարհի առաջնության ուղեգրի տիրոջը:

Էջը պատրաստեց ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

ՀՀ Կենտրոնական բանկը 2.12.2003 թ. ժ. 9:00-ից սահմանում է արտարժույթի հետեւյալ հաշվարկային փոխարժեքները ու գնման եւ վաճառքի հետեւյալ գները

ISO-ի կոդը	Միավոր	Արտարժույթ	Հաշվարկային փոխարժեք	Գնում	Վաճառք
USD	1	ԱՄՆ դոլար	566.55	560.90	572.20
EUR	1	եվրո	680.94	676.90	685.00
RUR	1	ռուս. ռուբլի	19.05	17.90	20.20

ՀՀ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿԻ ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Դրամավարկային տեղեկատու

Նոյեմբերի 21-27-ն ընկած ժամանակահատվածում դրամավարկային ցուցանիշները հետեւյալն էին.

Դրամական բազա, դրամական զանգված

Փողի բազան նվազել է 1 մլրդ 21 մլն դրամով եւ նոյեմբերի 27-ին կազմել 102 մլրդ 370 մլն դրամ: Զուտ արտաքին ակտիվները (առանց սեփականաշնորհման միջոցների) նվազել են 520 մլն դրամով, իսկ զուտ ներքին ակտիվները՝ 501 մլն դրամով:

Նոյեմբերի 14-21-ն ընկած ժամանակահատվածում փողի զանգվածը նվազել է 4 մլրդ 263 մլն դրամով եւ նոյեմբերի 21-ին կազմել 209 մլրդ 395 մլն դրամ (ընդգրկված են 20 բանկերի ցուցանիշները): Շրջանառության մեջ կանխիկ դրամը նախորդ շաբաթվա համեմատ նվազել է 2 մլրդ 680 մլն դրամով եւ կազմել 82 մլրդ 309 մլն դրամ: Դրամով ցպահանջ ավանդները նվազել են 1 մլրդ 158 մլն դրամով եւ կազմել 25 մլրդ 150 մլն դրամ: Ժամկետային, խնայողական եւ արտարժութային ավանդները նվազել են 425 մլն դրամով եւ կազմել 101 մլրդ 936 մլն դրամ: Արտարժույթով ավանդները նվազել են 1 մլրդ 64 մլն դրամով եւ կազմել 88 մլրդ 984 մլն դրամին համարժեք արտարժույթ: Ընդ որում, արտարժութային ցպահանջ ավանդները կազմել են 42 մլրդ 757 մլն դրամ (նախորդ շաբաթվա համեմատ նվազել են 815 մլն դրամով), ժամկետայինները՝ 46 մլրդ 228 մլն դրամ (նվազումը՝ 248 մլն դրամ):

Ֆինանսական շուկա

Նոյեմբերի 21-27-ն ընկած ժամանակահատվածում տեղաբաշխվել է 600 մլն դրամի 51-շաբաթյա ՊՊ՝ 10.1364 տոկոս տարեկան եկամտաբերությամբ, եւ մարվել 600 մլն դրամի 29-շաբաթյա ՊՊ՝ 13.9899 տոկոս տարեկան եկամտաբերությամբ:

Շաբաթվա ընթացքում ԿԲ-ը ներգրավել է 100 մլն դրամի ավանդ՝ տարեկան 5 տոկոս տոկոսադրույքով, եւ մարել 900 մլն դրամի ավանդ՝ տարեկան 5 տոկոս տոկոսադրույքով:

Արտարժույթի շուկա

Նոյեմբերի 21-27-ն ընկած ժամանակահատվածում ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ դրամն արժեզրկվել է 0.29 տոկոսով՝ 565.04 դրամից հասնելով 566.42 դրամի:

Նշված ժամանակահատվածում արժութային շուկայում իրականացվել են շուրջ 39,233 հազ. ԱՄՆ դոլարի առք ու վաճառքի գործարքներ, որոնց միջին կշռված փոխարժեքը կազմել է 567.57 դրամ:

ՀՀ ԿԲ մամուլի ծառայություն

ՄԱԿ-ի համակարգող եւ ՄԱԶԾ-ի մշտական ներկայացուցիչն այցելեց Կենտրոնական բանկ

Երեկ ՀՀ ԿԲ նախագահ Տիգրան Սարգսյանը եւ խորհրդի անդամներն ընդունեցին Հայաստանի Հանրապետությունում ՄԱԿ-ի համակարգող եւ ՄԱԶԾ-ի մշտական ներկայացուցիչ Լիզ Գրանդեին, որը ԿԲ էր այցելել գործունեությանը ծանոթանալու համար:

Հյուրի խնդրանքով ԿԲ նախագահ Տ. Սարգսյանը ներկայացրեց ՀՀ իշխանությունների կողմից վարվող տնտեսական քաղաքականությունը, երկրի մակրոտնտեսական իրավիճակը, բանկային համակարգը, հարկային եւ մաքսային քաղաքականությունը եւ այդ ոլորտներում առկա խնդիրները: Ինչպես նշեց Տ. Սարգսյանը, միջին ժամկետ ծրագրերի առումով ԿԲ-ն որդեգրել է ցածր սղաճի եւ լողացող փոխարժեքի քաղաքականություն, որոնք նպաստում են տնտեսական աճին: Նշվեց, որ ՀՆԱ-ի 80 տոկոսը ձեւավորում է մասնավոր հատվածը, սակայն Հայաստանի մասնավոր հատվածում դեռեւս ձեւավորման փուլում է շուկայական կանոններին համապատասխանող հարաբերությունների մշակույթը:

Լիզ Գրանդեն, բարձր գնահատելով Հայաստանի հաջողությունները, հայտնեց, որ ՄԱԿ-ում մշակվում են մասնավոր հատվածի զարգացմանն ուղղված մի շարք ծրագրեր:

Պայմանավորվածություններ ձեռք բերվեցին համագործակցության վերաբերյալ:

ՀՀ ԿԲ ՄԱՄՈՒԼԻ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

Ի ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ

«Հայկական ատոմային էլեկտրակայան» ՓԲԸ-ն (Արմավիրի մարզ, ք.Մեծամոր) դիմել է Հայաստանի Հանրապետության բնական մենաշնորհների կարգավորման հանձնաժողով, էլեկտրաէներգիայի արտադրություն

ա) էլեկտրական էներգիայի արտադրության սակագնի (դրույքի)
բ) հզորության ամսական վճարի վերանայման հայտով:

ա) Գործող սակագինը (դրույքը)՝ 2.565 դրամ/կվտ.ժ., առանց ԱԱՀ
Առաջարկվող սակագինը (դրույքը)՝ 4.608 դրամ/կվտ.ժ., առանց ԱԱՀ
բ) Գործող ամսական վճարը՝ 2206.82 դրամ/կվտ., առանց ԱԱՀ
Առաջարկվող ամսական վճարը՝ 3922.02 դրամ/կվտ., առանց ԱԱՀ

377766, ՀՀ, Արմավիրի մարզ, ք.Մեծամոր: հեռ/ֆաքս 28-18-80

ՄՐՑՈՒՅԹ

1. ՀՀ կենտրոնական բանկը ծառայողական ավտոմեքենաների շահագործման համար անհրաժեշտ վառելիք, ինչպես նաեւ տեխնիկական սպասարկման աշխատանքներ կատարելու համար հայտարարում է մրցույթ:
2. Մրցույթին մասնակցել ցանկացող ՀՀ ռեզիդենտ եւ ոչ ռեզիդենտ ձեռնարկությունները, անհատ ձեռներեցները եւ կազմակերպությունները մրցութային առաջարկները ՀՀ ԿԲ պետք է ներկայացնեն փակ ծրարով, որում պետք է լինի մրցութային առաջարկությունը, կազմակերպության տվյալները (հասցե, հեռախոս եւ այլն), իսկ ծրարի վրա պետք է նշված լինի «Վառելիքի եւ սպասարկման մրցույթ» բառերը:
3. Առաջարկությունները պետք է ներառեն հետեւյալ տվյալները՝
- գործունեության նկարագիրը
- ձեռնարկության, կազմակերպության հաշվեկշիռը, տեխնիկական հագեցվածությունը
- հարկային պարտավորությունների մասին տեղեկանք
- առաջարկվող վառելիքի տեսականին եւ գնացուցակը
- լիցքավորման կայանների գտնվելու վայրը եւ աշխատաժամերը
- սպասարկվող եւ վերանորոգվող ավտոմեքենաների մակնիշները
- մատուցվող ծառայությունների եւ պահեստամասերի կանխատեսվող սակագները եւ աշխատանքների կատարման ժամկետները:

Մատակարարը պետք է ապահովի ծառայությունների բարձր որակը: Առաջարկությունները ընդունվում են մինչեւ 2003թ. դեկտեմբերի 12-ը ժամը 17:00 ներառյալ, հետեւյալ հասցեով՝ Երեւան, 375010, Վ. Սարգսյան 6:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել 58-31-96, հեռախոսահամարով: Արդյունքները կամփոփվեն երեք աշխատանքային օրվա ընթացքում:

ՀՀ ԿԲ մամուլի ծառայություն

ՄԱՐԴՈՒ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ԵՎ ԺՈՂՈՎՐԴԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ
ՄԻԺԻ

INSTITUTE FOR DEMOCRACY AND HUMAN RIGHTS
IDHR

Մարդու իրավունքների եւ ժողովրդավարության ինստիտուտ՝ ՄԻԺԻ կազմակերպությունը խորապես սգում է

սիրելի Արայի (Արա Գուրզադյան) կորուստը:

Արան մեր գաղափարակիցն էր եւ մեր ընկերը:

Իբրեւ ՄԻԺԻ-ի անդամ եւ խորհրդի անդամ՝ նա մեծ ներդրում ունեցավ ՄԻԺԻ-ի զարգացման եւ կայացման գործում:

Արան անփոխարինելի կորուստ է մեր բոլորի համար՝ մեր ազգի, հայրենիքի մտավոր, հոգեւոր-մշակութային կյանքում:

ՄԻԺԻ-ն խորապես ցավակցում է Արայի ընտանիքին, հարազատներին եւ բոլոր ընկերներին:

ՄԻԺԻ-ի նախագահ Արմինե Առաքելյան
ՄԻԺԻ-ի խորհուրդ
Տեսակետ-ՄԻԺԻ-ի խմբագրական խորհուրդ
ՄԻԺԻ-ի գործադիր գրասենյակ
ՄԻԺԻ-ի ուղեկից երիտասարդական ակումբ

ք.Երեւան
01 դեկտեմբերի, 2003թ.

ARMENIAN EUROPEAN POLICY AND LEGAL ADVICE CENTRE

AEPLAC

This project is funded by the EU

8 Vagharshyan, Str. Yerevan, RA, 375001
Tel/Fax: 374 (1) 220 938, 260 964, 260 976

Announcement

The Armenian-European Policy and Legal Advice Centre (AEPLAC) in cooperation with the EC Delegation to Georgia and Armenia together with the Ministry of Foreign Affairs is organising a presentation on **"The Structure of the EU: its Governing Bodies, their Functions and Interaction in the Decision-making Process"**.

The event is aiming to increase the public awareness in Armenia of the EU, the EC, their decision-making processes and legislative institutions.

The presentation will take place on **3 December 2003 at 10:00 in the Large Hall of Tekeyan Centre in Yerevan (50 Khanjian Street).**

The event is open to public.

Հայտարարություն

Տնտեսական քաղաքականության եւ իրավական խորհրդատվության հայ-եվրոպական կենտրոնը (AEPLAC), Վրաստանում եւ Հայաստանում ԵՀ պատվիրակության, ինչպես նաեւ ՀՀ արտաքին գործերի նախարարության հետ համագործակցությամբ, կազմակերպում է շնորհանդես՝ **«ԵՄ կառուցվածքը. կառավարման մարմինները, նրանց գործառույթները եւ համագործակցությունը որոշումների կայացման գործընթացում»**:

Միջոցառումը նպատակ ունի Հայաստանում բարձրացնել հասարակության իրազեկությունը ԵՄ, ԵՀ, նրանց որոշումների կայացման եւ օրենսդրական հաստատությունների վերաբերյալ:

Շնորհանդեսը տեղի կունենա սույն թվականի **դեկտեմբերի 3-ին, ժամը 10:00-ին, Թեքեյան կենտրոնի մեծ դահլիճում (հասցե՝ Խանջյան փ., 50: Երեւան)**:

Միջոցառմանը կարող են մասնակցել բոլոր ցանկացողները:

вклад **Ширакаци**

вклад **Маштоц**

- **6 месяцев - 9,5% годовых**
- от 1000 до 10000 USD или EURO
- досрочное изъятие - до 30 дней - 2,5%, после 30 дней - 3% годовых
- при сумме от 10000 до 50000 USD или EURO - 10% годовых

- **12 месяцев - 10,5% годовых**
- от 1000 до 10000 USD или EURO
- ежемесячная капитализация или выплата процентов
- досрочное изъятие - до 30 дней - 2,5%, после 30 дней - 3% годовых
- при сумме от 10000 до 50000 USD или EURO - 11% годовых

СТАНДАРТНЫЕ ВКЛАДЫ В ДРАМАХ И ВАЛЮТЕ

Срок вклада	Выплата процентов	AMD	USD, EURO до 10.000	USD, EURO от 10.001 до 100.000
до востребования		3	2,5	
31 - 90 дней	в конце срока	5,5	7	7,5
	ежемесячно	6	6,5	7
91 - 182 дня	в конце срока	9	8	8,5
	ежемесячно	8	7	7,5
183 - 364 дня	в конце срока	10	9	9,5
	ежемесячно	9	8	8,5
365 дней и более	в конце срока	11	10	10,5
	ежемесячно	10	9	9,5

Вклады превышающие 50 млн. AMD или 100 тыс. USD, EURO - по индивидуальным ставкам.
Минимальная сумма срочных депозитов
- 50 000 AMD
- 100 USD, EURO

АДРЕСА ФИЛИАЛОВ ЗАО "ЮНИБАНК"

- Центральный офис
г. Ереван, ул. Амиряна 12
тел. (3741) 539870, 539871, 534474
e-mail: unibank@unibank.am

- Филиалы в г. Ереване:
Филиал "КЕНТРОН" ул. Абовяна 26 тел. (3741) 542431
Филиал "МАЛАТИЯ" ул. Себастия 141 тел. (3741) 776627
Филиал "КОМИТАС" ул. Комитаса 15/2 тел. (3741) 281838

- Филиалы в Армении:
Филиал "ВАНАДЗОР" г. Ванадзор, ул. Тигран Мец 53 тел. (3745) 40872
Филиал "ГЮМРИ" г. Гюмри, ул. Ахтанаки 1 тел. (3744) 33055

ЮНИБАНК 53 98 70

ՈՒՂՂՈՒՄ

«Ազգ» օրաթերթի նոյեմբերի 29-ի թիվ 220 (2905) համարի 8-րդ էջում, «ՀՀ ԿԲ խորհրդի նիստում» վերտառությամբ հաղորդագրության մեջ տեղի է ունեցել վրիպակ. կնքվող ռեպո-համաձայնագրերի տոկոսադրույքը պետք է կարդալ «տարեկան 9 տոկոս»:

ՀՀ ԿԲ ՄԱՄՈՒԼԻ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

ԿՈՐԵԼ Է

«Նեմրութ» Տ.Վ.Կ. ՓԲԸ-ի կլոր կնիքը: Համարել անվավեր:

Գովազդի համար զանգահարել՝ 58-24-83

«Ազգ» տպագրատուն. Երեւան, Բագրատունյաց 70ա. Գրանցման թիվ 65. Պատվեր 69150. Տպաքանակը՝ 3000. Ստորագրված է տպագրության՝ 1. 12. 2003. Գինը՝ 100 դրամ